

DEN PATIENTANSVARLIGE LÆGE

SAMLEDE RESULTATER FRA OVERLÆGEFORENINGEN OG
YNGRE LÆGERS SPØRGESKEMAUNDERSØGELSER

Indledning	5
Konklusioner	5
Metode og målgruppe	6
Svarrater	6
Regional fordeling i population og stikprøve.....	7
Fakta om undersøgelsen	8
Hvor arbejder du?.....	9
I hvilken region er du ansat?	9
Hvor arbejder du i Region Hovedstaden?.....	10
Hvor arbejder du i Region Midtjylland?.....	10
Hvor arbejder du i Region Nordjylland?	11
Hvor arbejder du i Region Sjælland?	11
Hvor arbejder du i Region Syddanmark?	12
Hvilket speciale er du ansat i?	12
Hvilken type afdeling arbejder du primært på?	13
Hvor mange læger er der ansat på din afdeling? (Skriv dit bedste bud)	13
Har du vagtfunktion?	14
Hvor længe har du været PAL? (skriv det nærmeste antal hele måneder)	14
Hvor mange patienter er du PAL for på nuværende tidspunkt?	15
Har din afdeling defineret, hvornår du som PAL skal se din patient?	15
Ser du som PAL patienten på de definerede kontakttidspunkter?	16
Kan dine patienter kontakte dig direkte via e-mail, telefon eller et andet medie?	16
Hvem kan patienten kontakte i stedet for dig?	17
Bliver du ved genindlæggelser PAL for de samme patienter igen?	17
I hvilken grad oplever du, at ledelsen på din afdeling skaber rammerne for, at PAL kan realiseres?	18
I hvilken grad oplever du, at lægerne på din afdeling gerne vil varetage funktionen som PAL?	18
I hvilken grad oplever du, at der tages højde for funktionen som PAL i vagtplanlægningen på din afdeling?	19
I hvilken grad oplever du, at arbejdstiden på din afdeling bliver planlagt, så pal er tilgængelig for sine patienter? ...	19
I hvilken grad oplever du, at arbejdstiden på din afdeling bliver tilrettelagt på en måde, så den tilgodeser PAL's samarbejde med andre kollegaer om konkrete patientforløb?	20
I hvilken grad oplever du, at opgave- og funktionsbeskrivelsen for PAL på din afdeling er tydelig?	20
I hvilken grad oplever du, at det er tydeligt, hvilken rolle PAL på din afdeling indtager i samarbejdet med lægekollegaer?	21
I hvilken grad oplever du, at det er tydeligt, hvilken rolle PAL på din afdeling indtager i samarbejdet med andre sundhedsfaglige faggrupper?	21
I hvilken grad oplever du, at du er tilstrækkeligt vidende om, hvilke kompetencer man skal have for at kunne løfte rollen som PAL?	22
I hvilken grad oplever du, at du har de fornødne kompetencer til at kunne varetage funktionen som PAL?	22

I hvilken grad oplever du, at der er god mulighed for faglig kollegial sparring, hvis man har behov for det i forbindelse med sit arbejde som PAL?	23
I hvilken grad oplever du, at der er afsat de nødvendige ressourcer til arbejdet med PAL?	23
I hvilken grad oplever du, at IT-systemer og andre teknologiske faciliteter på din afdeling fremmer opgaveløsningen for PAL?	24
I hvilken grad oplever du, at IT-systemer og andre teknologiske faciliteter på din afdeling fremmer opgaveløsningen for PAL?	24
I hvilken grad oplever du, at IT-systemer og andre teknologiske faciliteter på din afdeling fremmer opgaveløsningen for PAL?	25
I hvilken grad oplever du, at IT-systemer og andre teknologiske faciliteter på din afdeling fremmer opgaveløsningen for PAL?	25
I hvilken grad oplever du, at IT-systemer og andre teknologiske faciliteter på din afdeling fremmer opgaveløsningen for PAL?	26
I hvilken grad oplever du, at der er tilstrækkeligt med læger til, at alle patienter, som har behov for det, kan få tildelt en PAL?	26
I hvilken grad oplever du, at lægerne på din afdeling har den fornødne tid til at kunne fungere som PAL?	27
I hvilken grad oplever du, at de andre faggrupper på din afdeling understøtter, at arbejdet som PAL kan realiseres?	27
Udleverer din afdeling informationsmaterialer om PAL til patienterne?	28
Hvem udleverer informationen?	28
Informerer lægen mundtligt patienten om, at han eller hun er patientens PAL?	29
I hvilken grad oplever du, at informationsmaterialet til patienterne stemmer overens med den måde, man udfører funktionen som PAL på i praksis?	29
I hvilken grad oplever du, at den tilgængelige information om PAL til patienterne er brugbar?	30
Hvor mange procent af patienterne på din afdeling er tilknyttet en PAL i dag? (Skriv dit bedste bud eller undlad at svare, hvis du er meget i tvivl)	30
For hvor mange procent af patienterne på din afdeling er det relevant at have tilknyttet en PAL? (Skriv dit bedste bud eller undlad at svare, hvis du er meget i tvivl)	31
Hvordan vurderer du, at det går med implementeringen af PAL på din afdeling?	31
Hvordan vurderer du, at det går med implementeringen af PAL på din afdeling? (Hospitalsansatte)	32
Hvordan vurderer du, at det går med implementeringen af PAL på din afdeling? (Ansatte i den regionale psykiatri)	32
I hvilken grad oplever du, at PAL bidrager til, at du finder din arbejdsdag fagligt tilfredsstillende?	33
I hvilken grad oplever du, at PAL bidrager til, at patienterne på din afdeling får et sammenhængende behandlingsforløb?	33
I hvilken grad oplever du, at PAL bidrager til, at patienterne på din afdeling er tilfredse med deres behandlingsforløb?	34
Hvordan mener du, at PAL påvirker behandlingskvaliteten på din afdeling?	34
Hvordan mener du, at PAL påvirker patientsikkerheden på din afdeling?	35
Bilag – Tematisering af åbne spørgsmål	37
1 Hvorfor vil du gerne varetage funktionen som PAL (igen)? (Beskriv)	37
Betydningen for patienten	37
Betydningen for lægen	38

Betydningen for behandlingsforløbet	39
2 Hvorfor ønsker du ikke at varetage funktionen som PAL (igen)? (Beskriv)	39
Ressourcemangel og ekstra arbejde.....	39
Andre problematikker	41
3 Hvis du har yderligere kommentarer til PAL, som du ikke føler, at du fik tilkendegivet i løbet af spørgeskemaet, er du velkommen til at skrive dem her	42
Manglende viden om PAL.....	42
4 Idéer og input	43

INDLEDNING

Denne rapport præsenterer de samlede resultater fra Overlægeforeningen og Yngre Lægers to undersøgelser af medlemmernes holdninger til og erfaringer med *den patientansvarlige læge* (efterfølgende omtalt PAL). Overlægeforeningen og Yngre Læger indgik sammen med Danske Regioner, Sundheds- og Ældreministeriet, Danske Patienter, Kræftens Bekæmpelse og Dansk Sygeplejeråd aftalen om PAL i 2017 med det primære formål at skabe mere sammenhæng i de enkelte behandlingsforløb, øge patienternes tryghed og højne den faglige kvalitet i behandlingen. Formålet med undersøgelserne har været at kortlægge den generelle udbredelse og grad af implementering af PAL på de danske sygehuse, samt at undersøge hvilke arbejdsrelaterede fordele og udfordringer, som læger oplever i forbindelse med ordningen.

KONKLUSIONER

Rapporten peger i retning af flere interessante konklusioner i forbindelse med overlæger og yngre lægers holdninger til samt erfaringer og oplevelser med PAL. Konklusionerne i dette afsnit er draget på baggrund af en deskriptiv analyse af, hvordan svarene på de forskellige spørgsmål fordeler sig blandt overlæger og yngre læger.

Først og fremmest viser rapporten, at de fleste læger svarer, at de har været PAL i 0-24 måneder. Nogen svarer dog, at de har varetaget funktionen i over 10 år. Da den officielle ordning først blev indført i 2017, kan det tænkes, at nogle læger oplever, at PAL-funktionen altid har været en del af deres lægefaglige arbejde.

Rapporten illustrerer derudover, at rammerne omkring ordningen håndteres forskelligt rundt omkring på afdelingerne. Der er både forskel på, om afdelingerne har defineret faste tidspunkter for, hvornår PAL skal se sine patienter, om patienterne har mulighed for at kontakte deres PAL direkte, og om lægen ved genindlæggelser altid bliver PAL for de samme patienter. Derudover er det ifølge lægerne ikke alle afdelinger, hvor patienterne modtager informationsmaterialer om ordningen, og de steder, hvor de gør, er det forskelligt, hvem der udleverer materialerne. Dette tegner et billede af, at der mangler viden om den information, som patienterne skal modtage om ordningen. Flere læger svarer, at de ikke ved, hvorvidt informationen stemmer overens med, hvordan funktionen varetages i praksis, og om den er brugbar for patienterne.

Selvom rammerne omkring ordningen ikke er ens på alle afdelinger, viser undersøgelsen, at overlæger og yngre læger på mange områder har de samme oplevelser med PAL. Undersøgelsen illustrerer, at de læger, der varetager en funktion som PAL, oplever flere fordele ved ordningen. Når dette er sagt, er der stadig brug for at udvikle og forbedre visse dele af ordningen. Her peger begge lægegrupper blandt andet på manglende ressourcer og tid til, at de kan løfte opgaven til fulde, samt en u hensigtsmæssig tilrettelæggelse af deres arbejdstid, hvilket kan komplicere samarbejdet med deres kollegaer om konkrete patientforløb.

Der er dog grund til at fortsætte arbejdet med PAL. For på trods af udfordringerne, oplever både overlæger og yngre læger, at de har lyst, kompetencerne og den viden, der skal til for at kunne varetage funktionen, og at de i høj grad kan finde støtte hos og sparre med deres kollegaer ved tvivl. Samtidig oplever langt de fleste, at PAL giver mening for dem fagligt, og størstedelen mener, at PAL både øger patientsikkerheden og behandlingskvaliteten på deres afdeling. Potentialet er dermed til stede for, at PAL med den rette videreudvikling og tilpasning kan blive en velfungerende og velintegreret del af det lægefaglige arbejde på de danske sygehuse.

METODE OG MÅLGRUPPE

Målgruppen for undersøgelsen er overlæger og yngre læger, der er ansat på et hospital eller i den regionale psykiatri i en af de fem regioner, og som har patientkontakt. For yngre læger er det derudover et krav, at man enten er færdiguddannet speciallæge eller mere end halvvejs i sin hoveduddannelse. Det yderligere kriterium for yngre læger er medtaget, da man for at kunne besvare spørgsmålene i undersøgelsen gerne skal være så langt i sit uddannelsesforløb, at man enten selv kan være eller have været PAL eller arbejde på en afdeling, hvor ordningen anvendes.

SVARRATER

Invitationer til undersøgelsen blev sendt ud til 6.209 medlemmer af Overlægeforeningen og 2.497 medlemmer af Yngre Læger. I alt har 1.734 overlæger og 453 yngre læger besvaret spørgeskemaet, hvormed svarraten for Overlægeforeningen ligger på ca. 28%, mens den for Yngre Læger ligger på ca. 18%. Yngre Lægers svarrate er dermed væsentligt lavere end Overlægeforeningens. Dog er Yngre Lægers svarrate reelt højere, da foreningens spørgeskema er blevet udsendt til flere respondenter, end dem som målgruppen udgør. Dette skyldes manglende mulighed for at afgrænse invitationerne til målgruppen i Yngre Lægers medlemsregister.

REGIONAL FORDELING I POPULATION OG STIKPRØVE

Den regionale sammensætning af respondenter i Overlægeforeningen og Yngre Lægers stikprøve er nedenfor holdt op imod sammensætningen af medlemmer i foreningernes populationer. Både populationen af overlæger og af yngre læger er opgjort som antallet af adspurgte læger i den pågældende forening. I undersøgelsen blev respondenterne bedt om at angive hvilken region, de er ansat i. I forlængelse heraf illustrerer Tabel 1 den regionale fordeling af læger i stikprøve og population i de fem regioner opdelt på overlæger og yngre læger.

Tabel 1: Regional fordeling af overlæger og yngre læger (%)

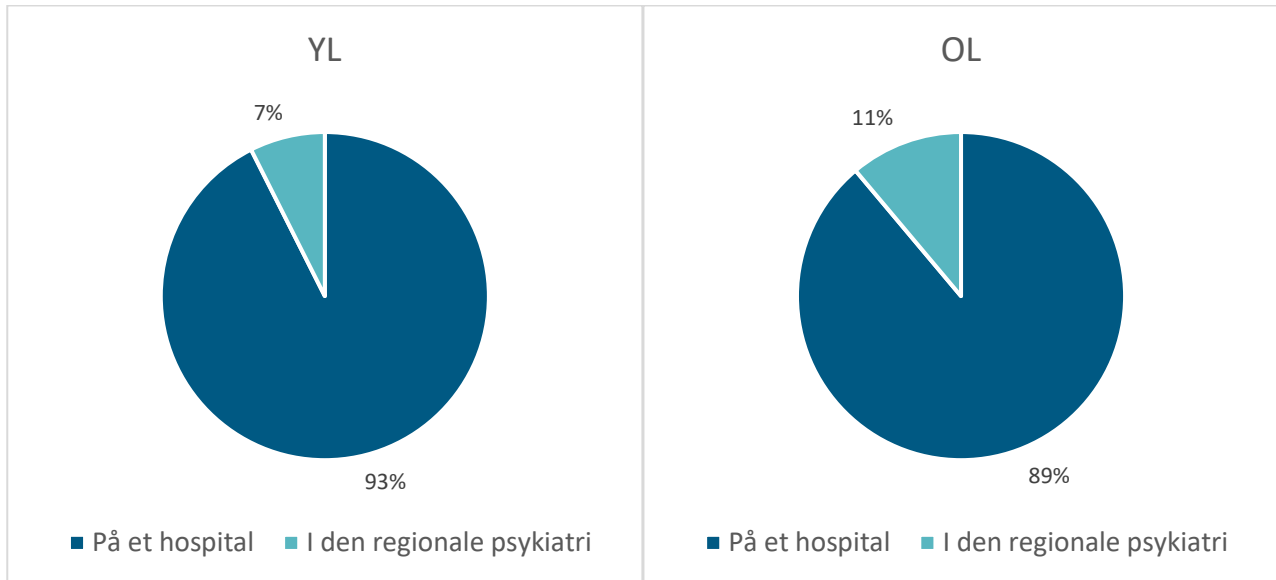
Region	Overlæger		Yngre læger	
	Stikprøve	Population	Stikprøve	Population
Hovedstaden	40	39	35	33
Midtjylland	20	20	23	26
Nordjylland	8	9	11	11
Sjælland	11	13	14	10
Syddanmark	21	20	17	20
I alt	100	100	100	100

	Overlægeforeningen	Yngre Læger
Adspurgte læger:	6.209	2.497
Stikprøve:	1.734	453
Svarrate:	Ca. 28%	Ca. 18%
PAL på tidspunktet for undersøgelsen (stikprøve)	Ja: 800 (46%) Nej: 934 (54%)	Ja: 202 (45%) Nej: 251 (55%)
Periode for undersøgelsen		
Dato for udsendelse:	Tirsdag den 2. juni	
Dato for lukning:	Søndag den 21. juni	
Antal rykkere:	To (10. og 15. juni)	Tre (10., 15. og 18. juni)

HVOR ARBEJDER DU?

YL: N=202

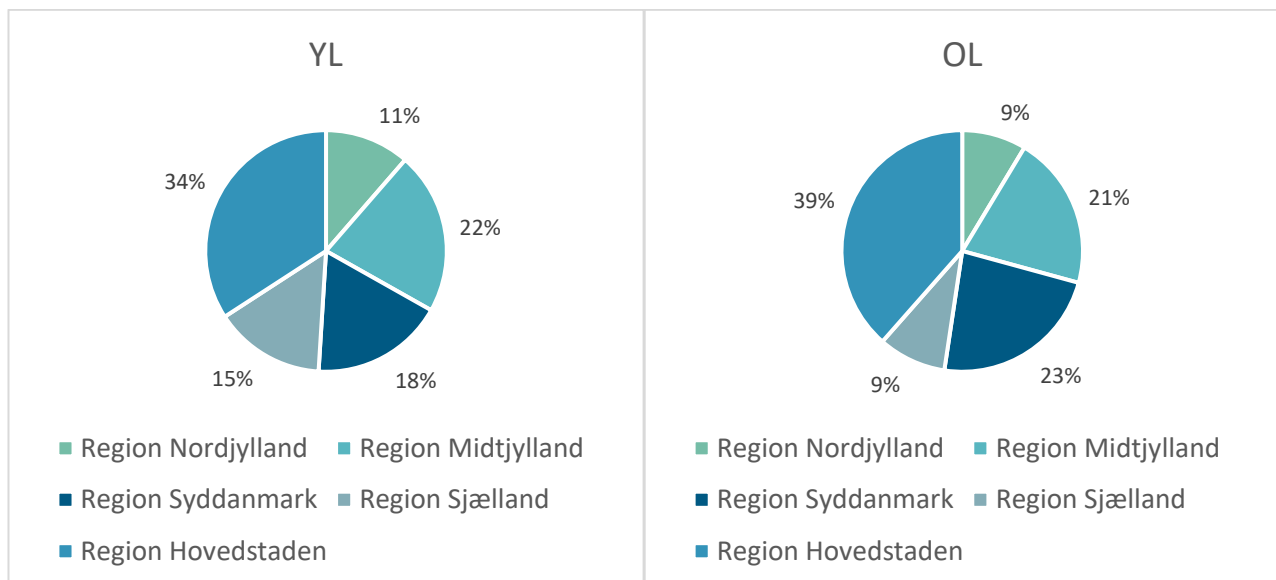
OL: N=800

I HVILKEN REGION ER DU ANSAT?

YL: N=202

OL: N=800

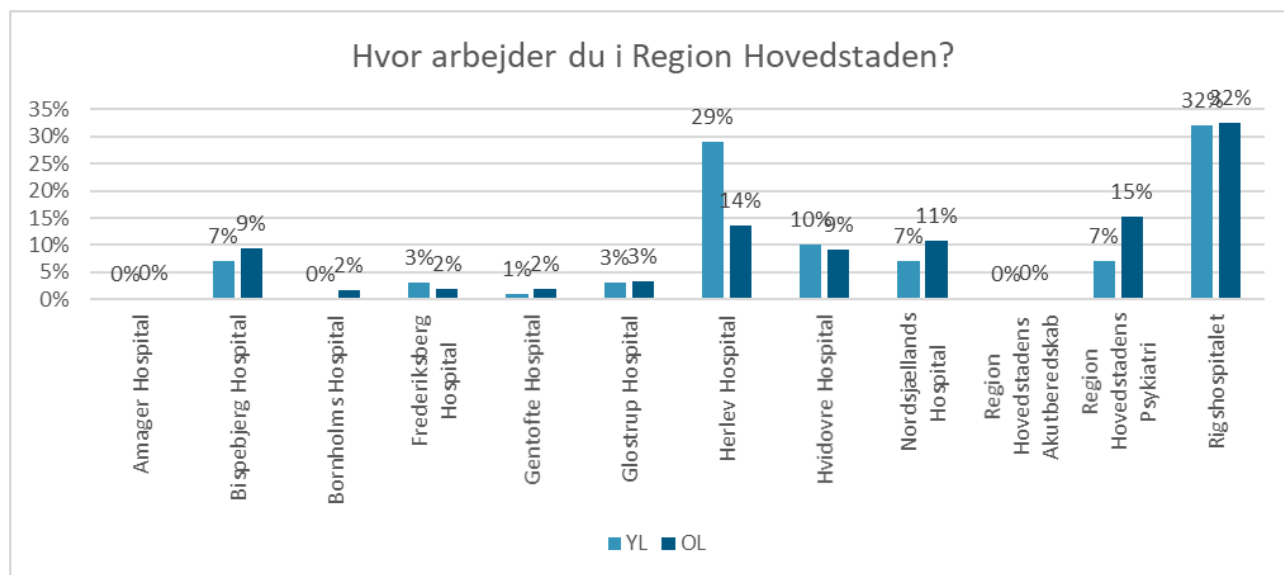

HVOR ARBEJDER DU I REGION HOVEDSTADEN?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i Region Hovedstaden)

YL: N=69

OL: N=308

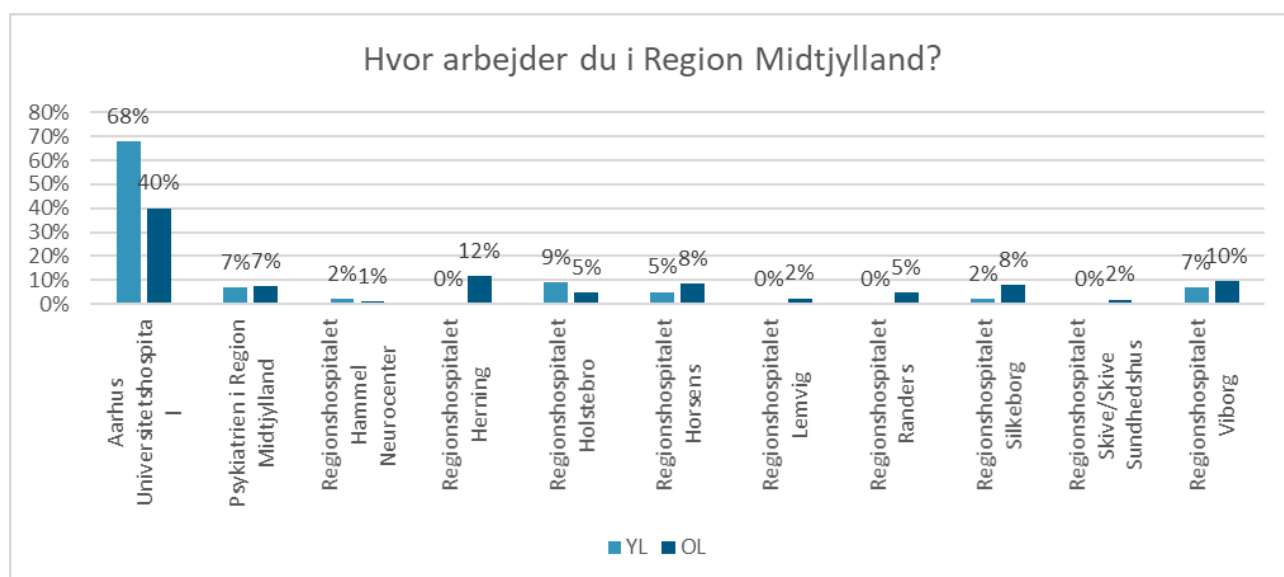

HVOR ARBEJDER DU I REGION MIDTJYLLAND?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i Region Midtjylland)

YL: N=44

OL: N=165

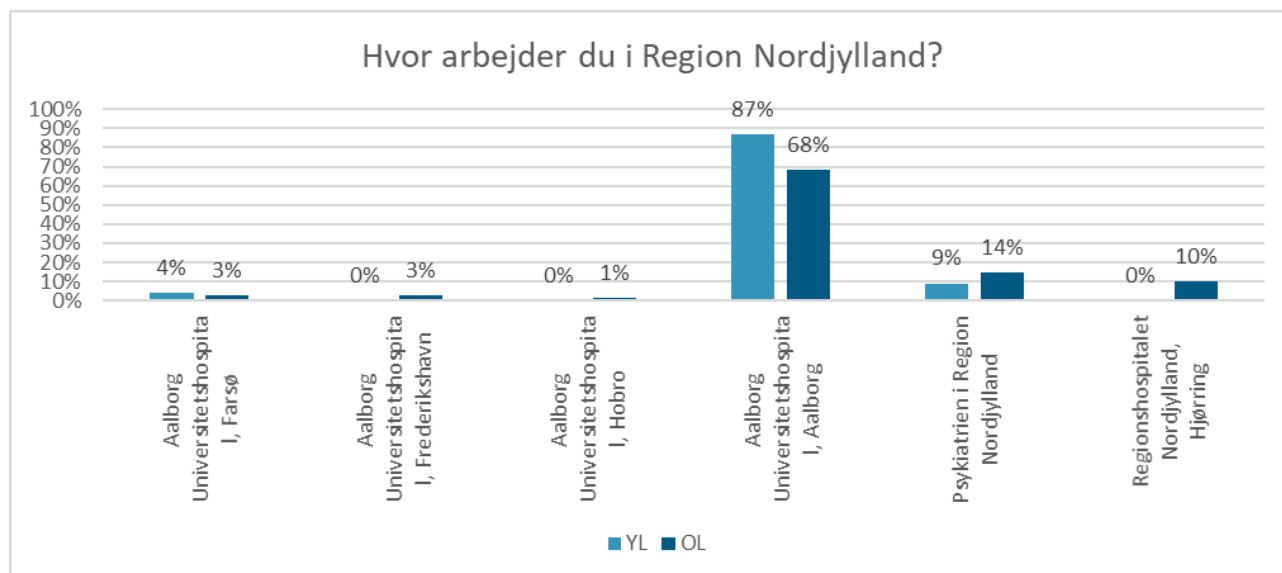

HVOR ARBEJDER DU I REGION NORDJYLLAND?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i Region Nordjylland)

YL: N=23

OL: N=69

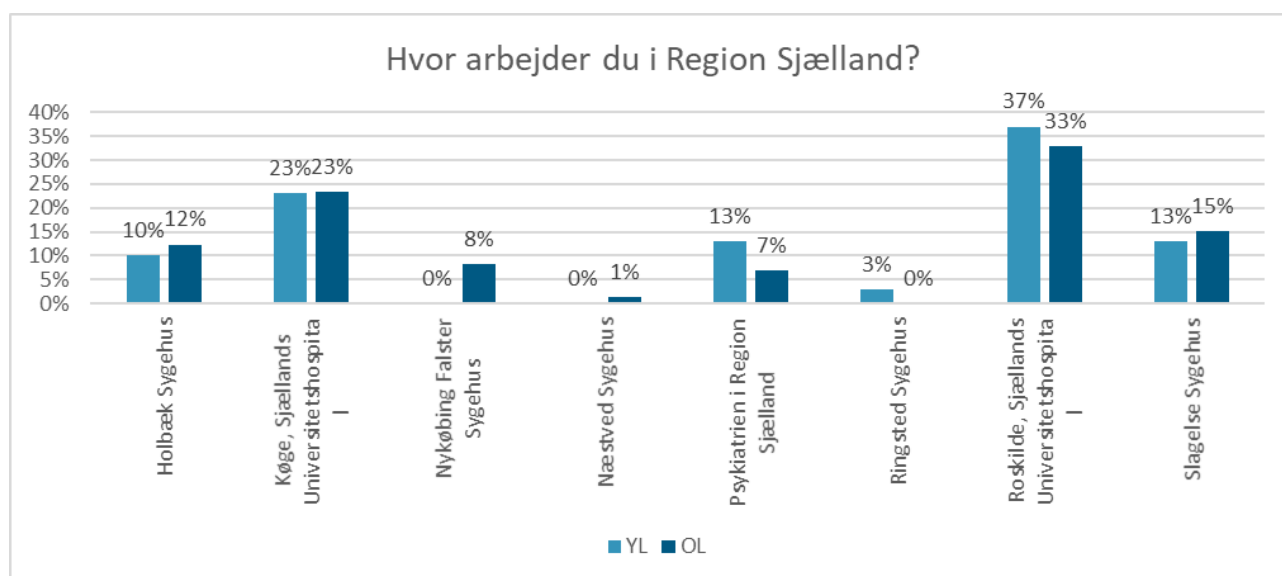

HVOR ARBEJDER DU I REGION SJÆLLAND?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i Region Sjælland)

YL: N=30

OL: N=73

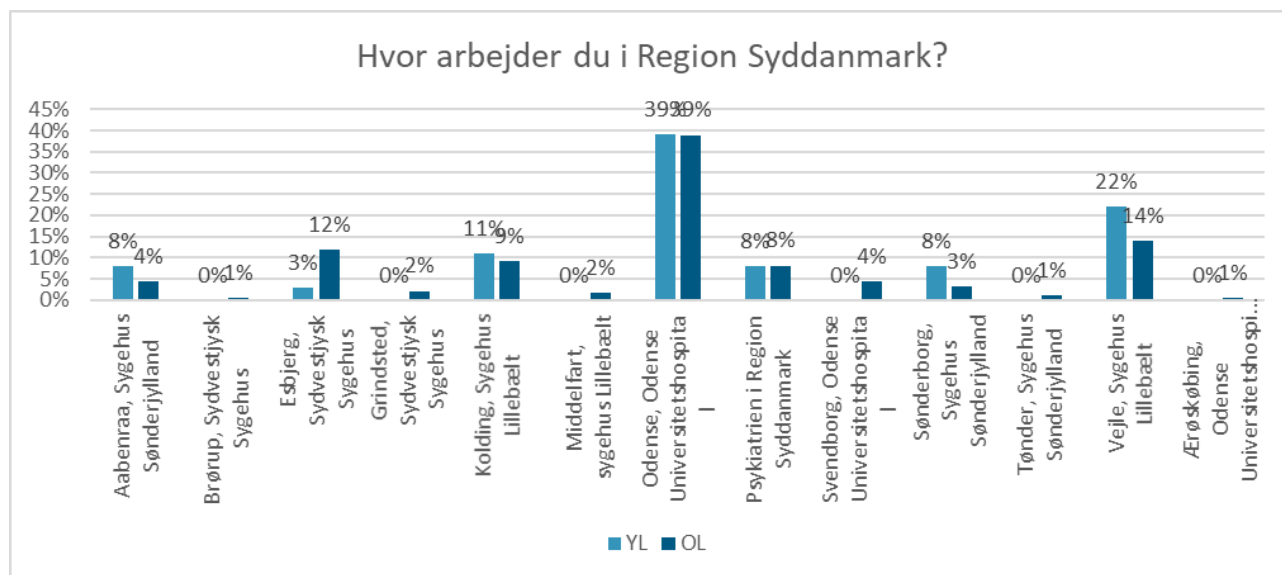

HVOR ARBEJDER DU I REGION SYDDANMARK?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i Region Syddanmark)

YL: N=36

OL: N=185

HVILKET SPECIALE ER DU ANSAT I?

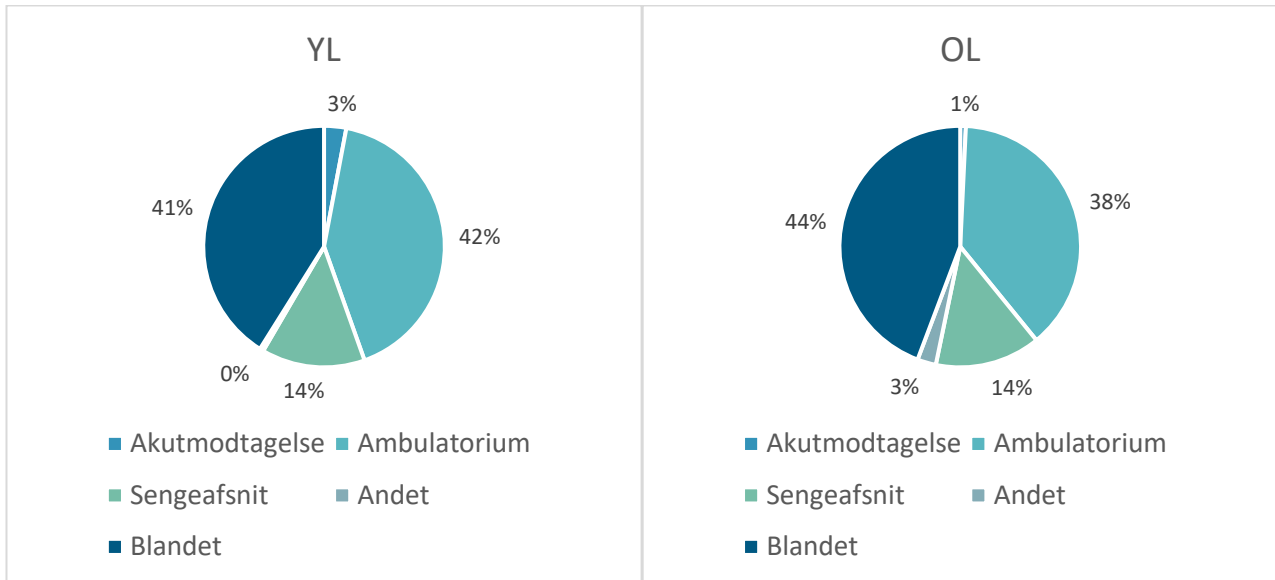
Følgende specialer er de seks højst repræsenterede i undersøgelsen fordelt på forening

Yngre Læger	Overlægeforeningen
1) Hæmatologi	1) Gynækologi og obstetrik
2) Kirurgi	2) Kirurgi
3) Klinisk onkologi	3) Klinisk onkologi
4) Neurologi	4) Ortopædkirurgi
5) Ortopædkirurgi	5) Psykiatri
6) Pædiatri	6) Pædiatri

HVILKEN TYPE AFDELING ARBEJDER DU PRIMÆRT PÅ?

YL: N=202

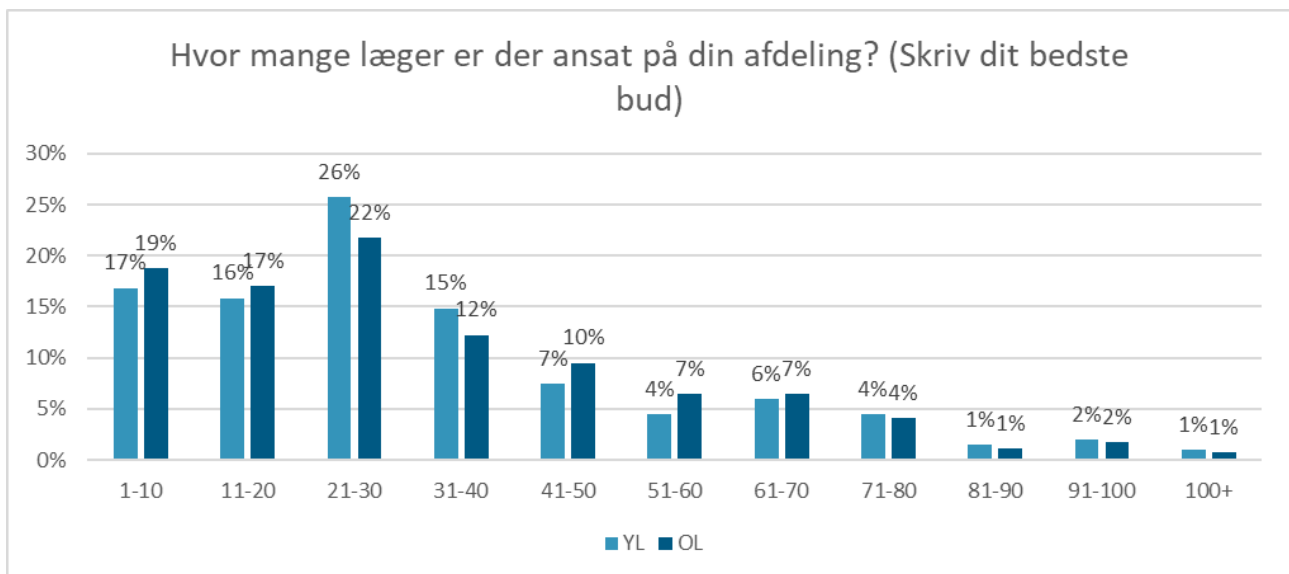
OL: N=800

HVOR MANGE LÆGER ER DER ANSAT PÅ DIN AFDELING? (SKRIV DIT BEDSTE BUD)

YL: N=202

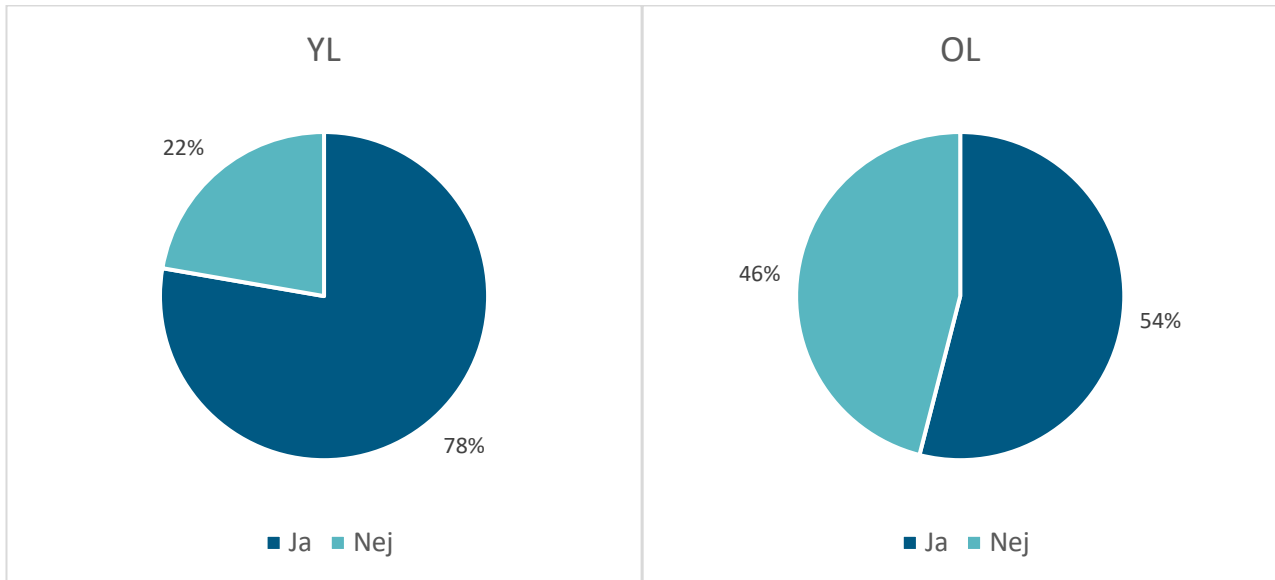
OL: N=800

HAR DU VAGTFUNKTION?

YL: N=202

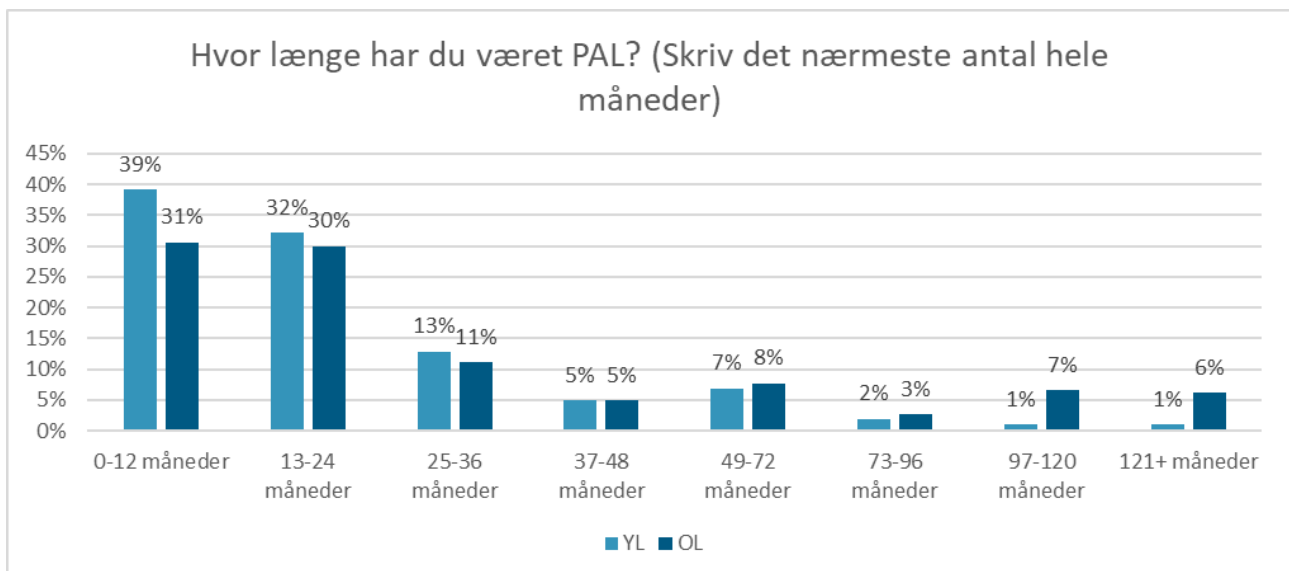
OL: N=800

HVOR LÆNGE HAR DU VÆRET PAL? (SKRIV DET NÆRMESTE ANTAL HELE MÅNEDER)

YL: N=202

OL: N=800

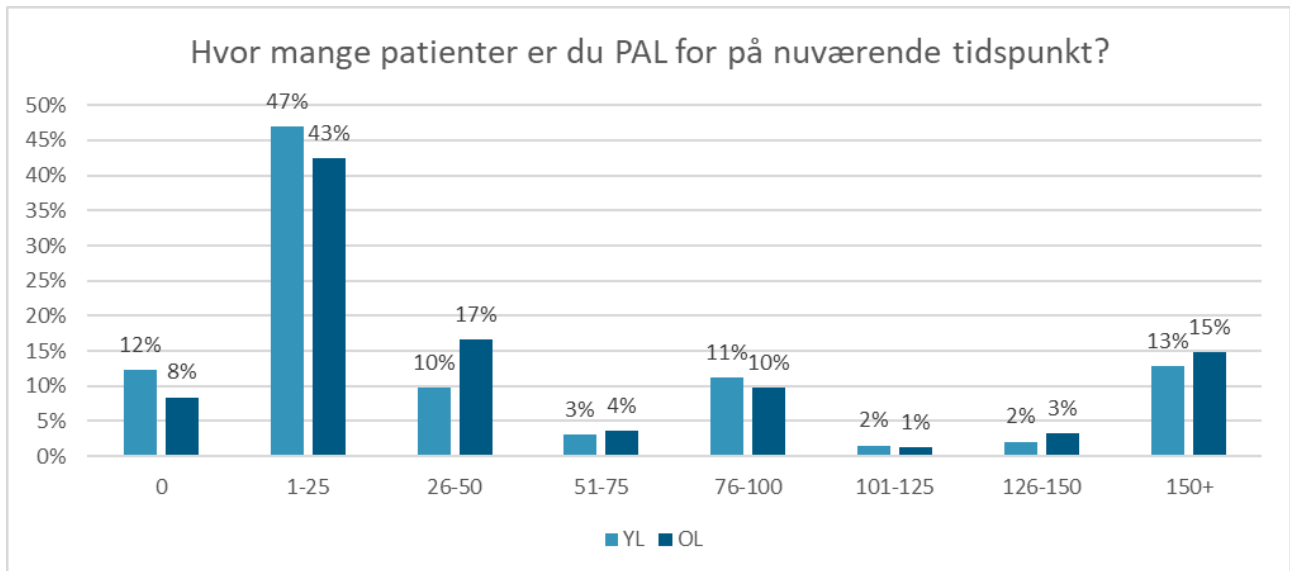

HVOR MANGE PATIENTER ER DU PAL FOR PÅ NUVÆRENDE TIDSPUNKT?

(Spørgsmålet er ikke obligatorisk)

YL: N=196

OL: N=774

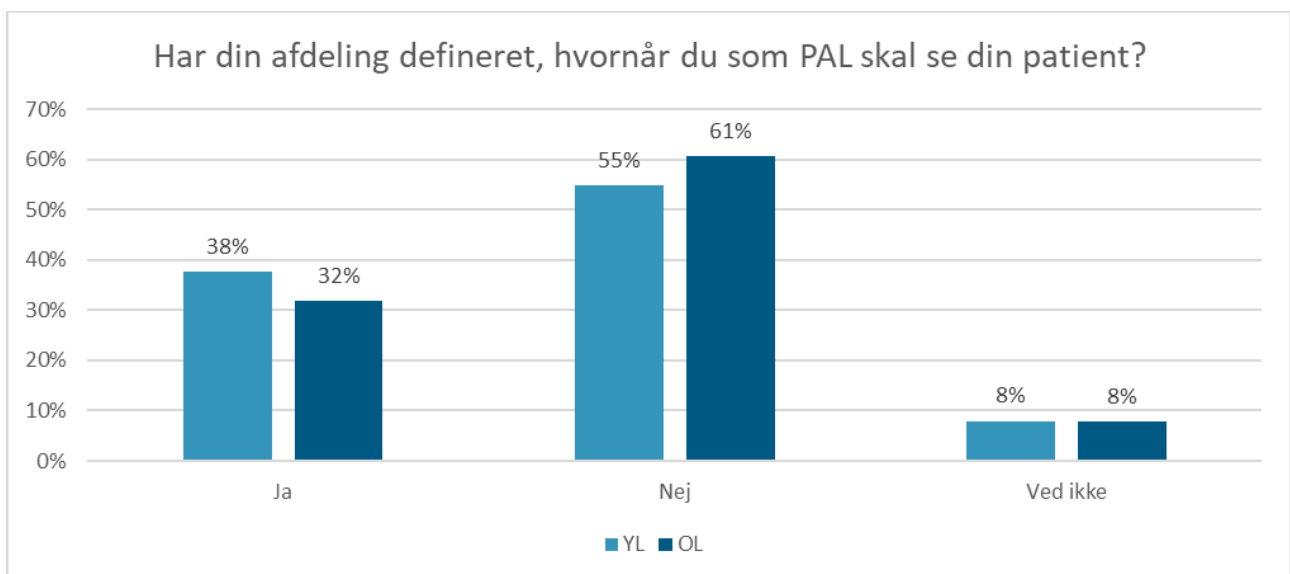

HAR DIN AFDELING DEFINERET, HVORNÅR DU SOM PAL SKAL SE DIN PATIENT?

(Spørgsmålet er ikke obligatorisk)

YL: N=202

OL: N=798

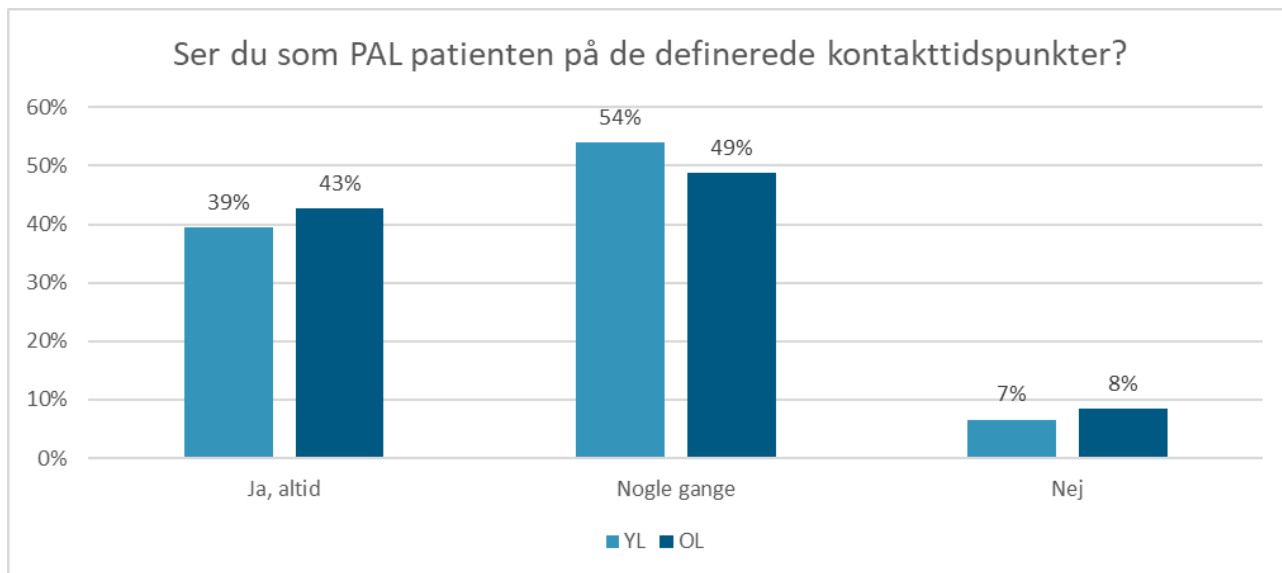

SER DU SOM PAL PATIENTEN PÅ DE DEFINEREDE KONTAKTTIDSPUNKTER?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret "Ja" til, at afdelingen har defineret, hvornår man som PAL skal se sine patienter)

YL: N=76

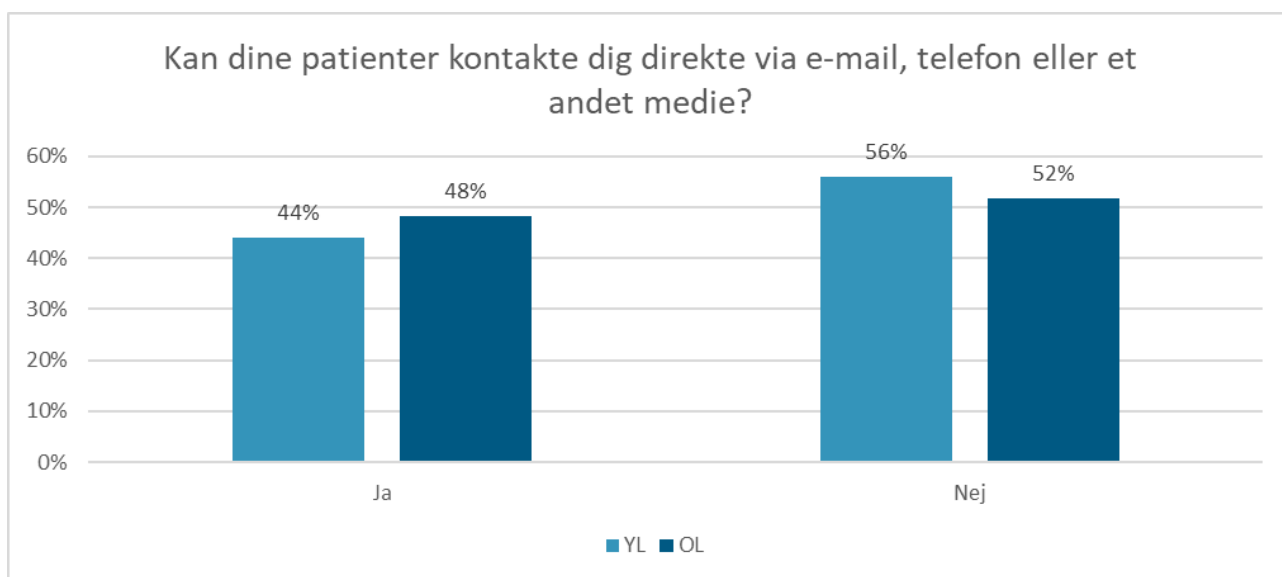
OL N=248

KAN DINE PATIENTER KONTAKTE DIG DIREKTE VIA E-MAIL, TELEFON ELLER ET ANDET MEDIE?

YL: N=202

OL: N=800

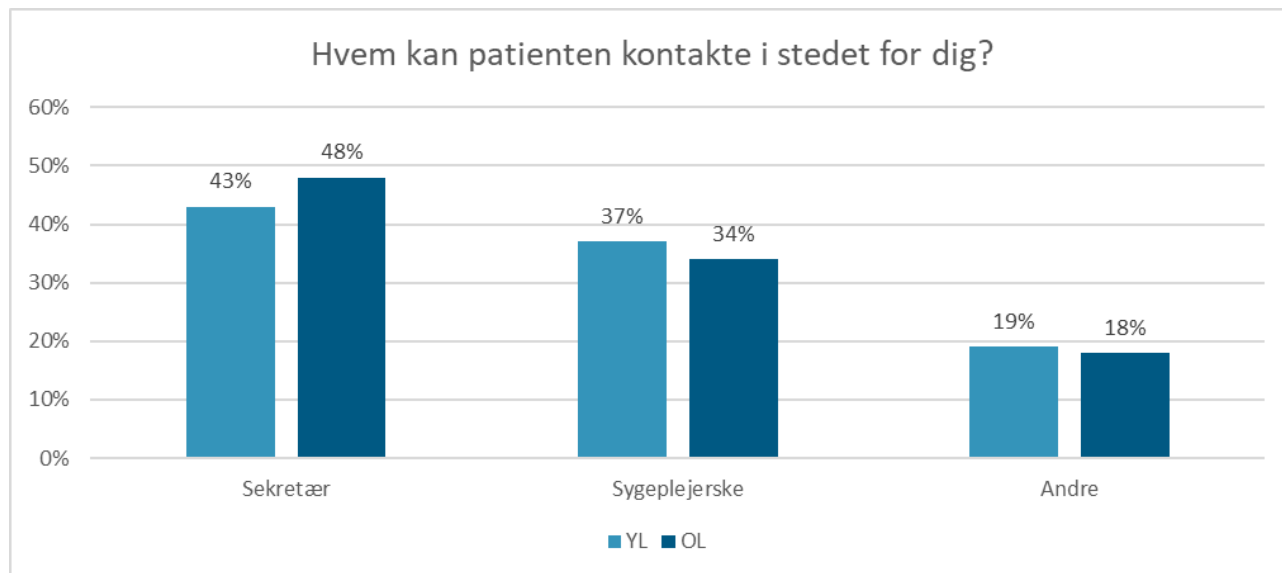

HVEM KAN PATIENTEN KONTAKTE I STEDET FOR DIG?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret "Nej" til, at ens patienter kan kontakte en direkte via e-mail, telefon eller et andet medie)

YL: N=113

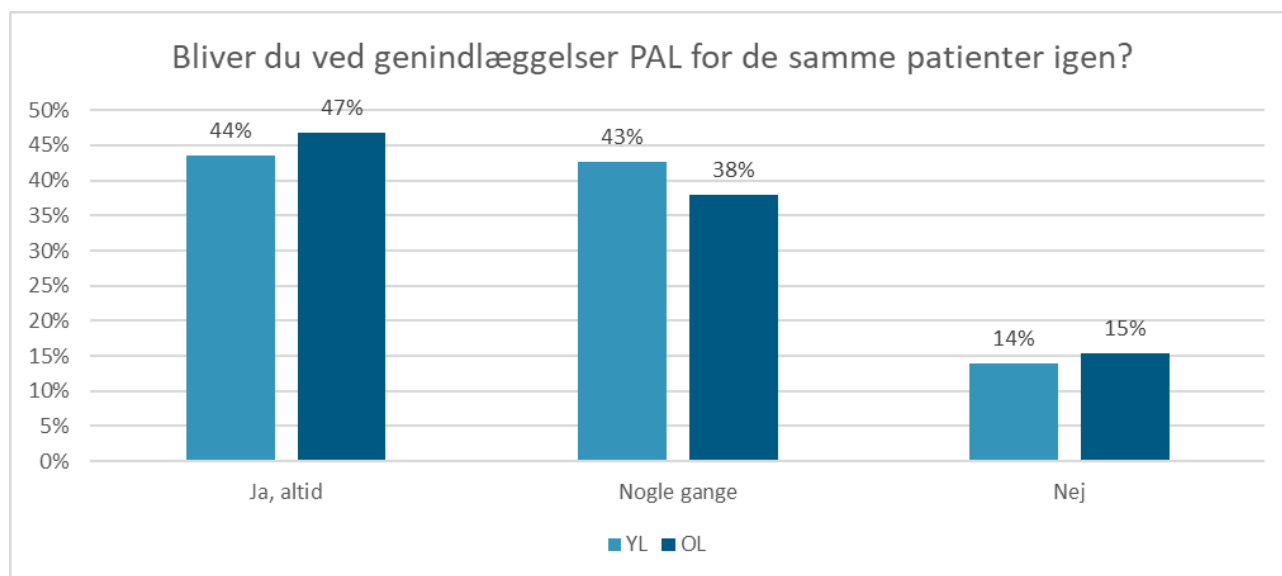
OL: N=412

BLIVER DU VED GENINDLÆGGELSER PAL FOR DE SAMME PATIENTER IGEN?

YL: N=202

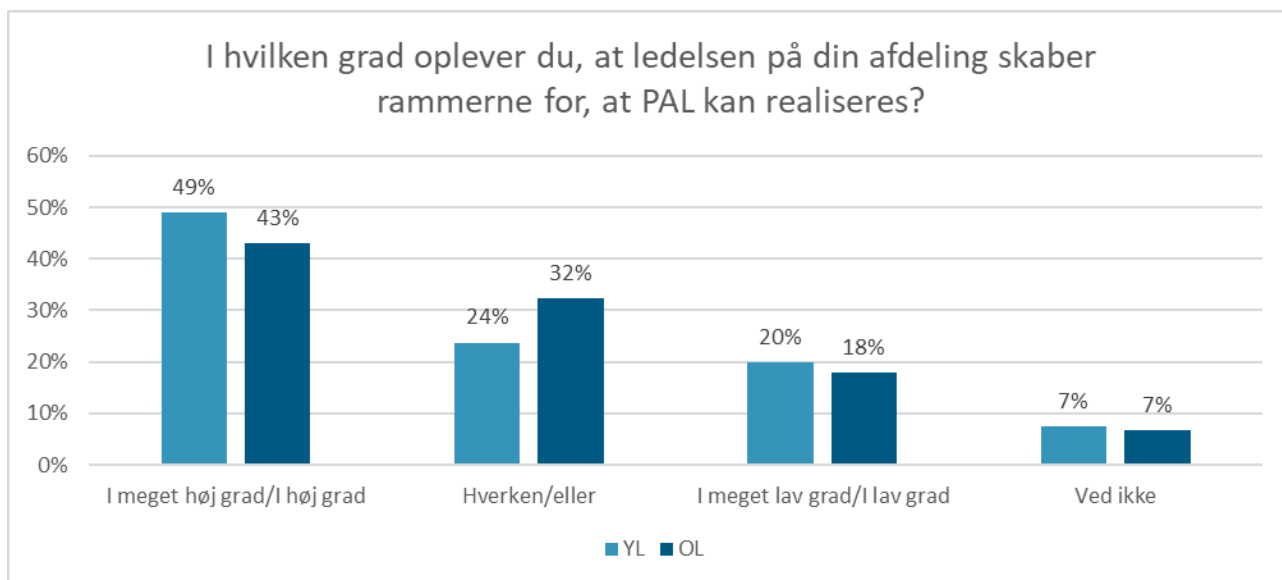
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT LEDELSEN PÅ DIN AFDELING SKABER RAMMERNE FOR, AT PAL KAN REALISERES?

YL: N=202

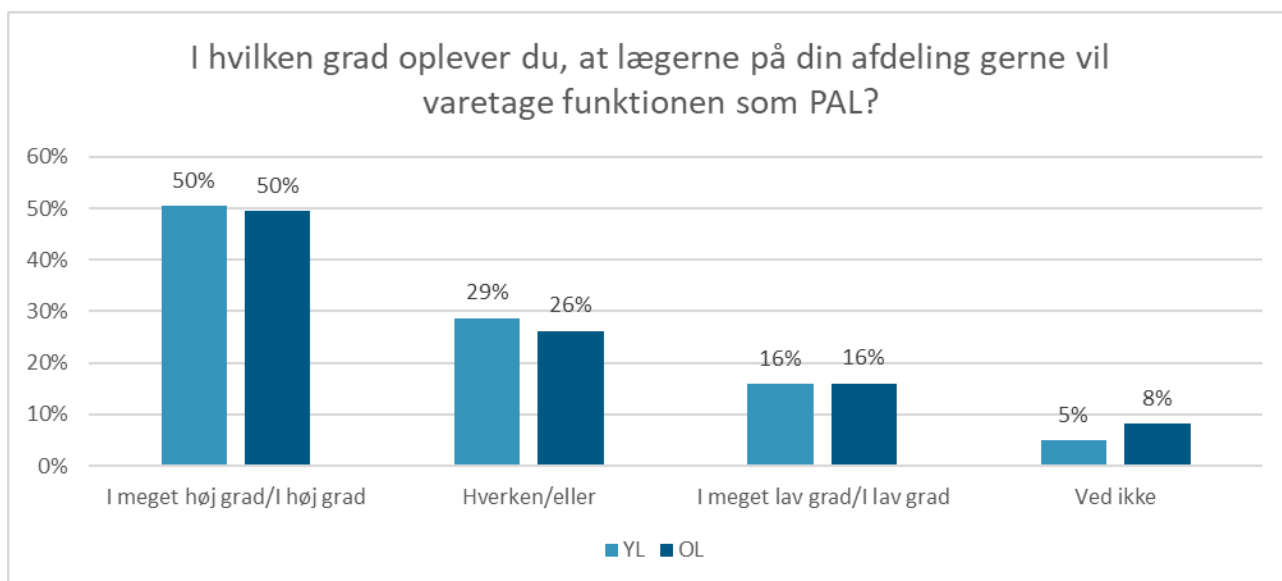
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT LÆGERNE PÅ DIN AFDELING GERNE VIL VARETAGE FUNKTIONEN SOM PAL?

YL: N=202

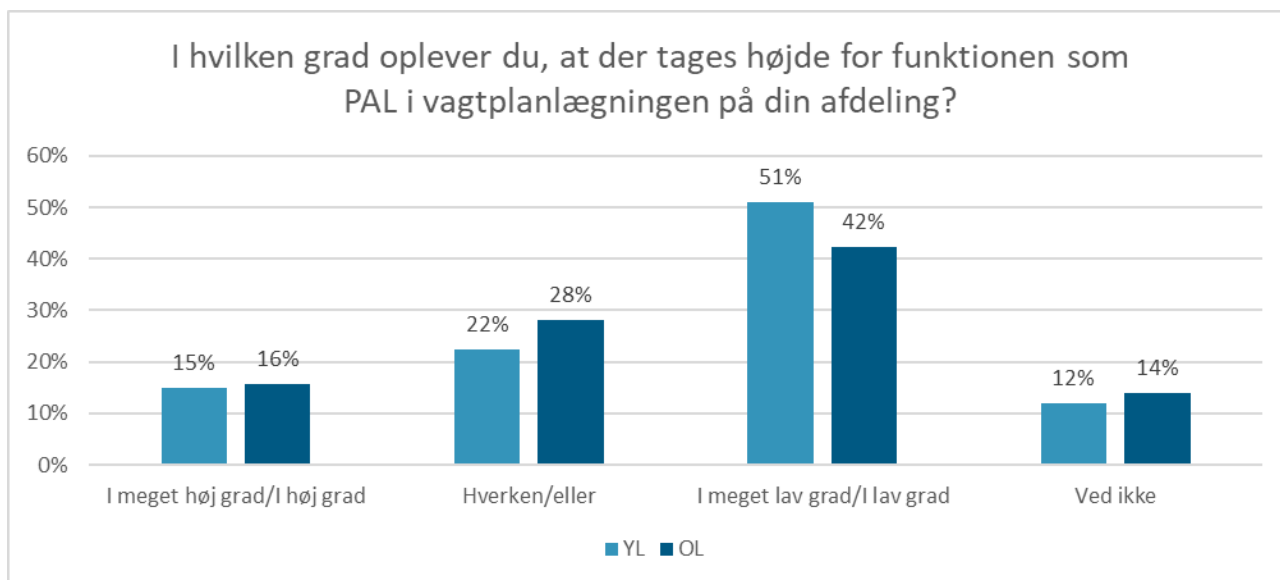
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DER TAGES HØJDE FOR FUNKTIONEN SOM PAL I VAGTPLANLÆGNINGEN PÅ DIN AFDELING?

YL: N=202

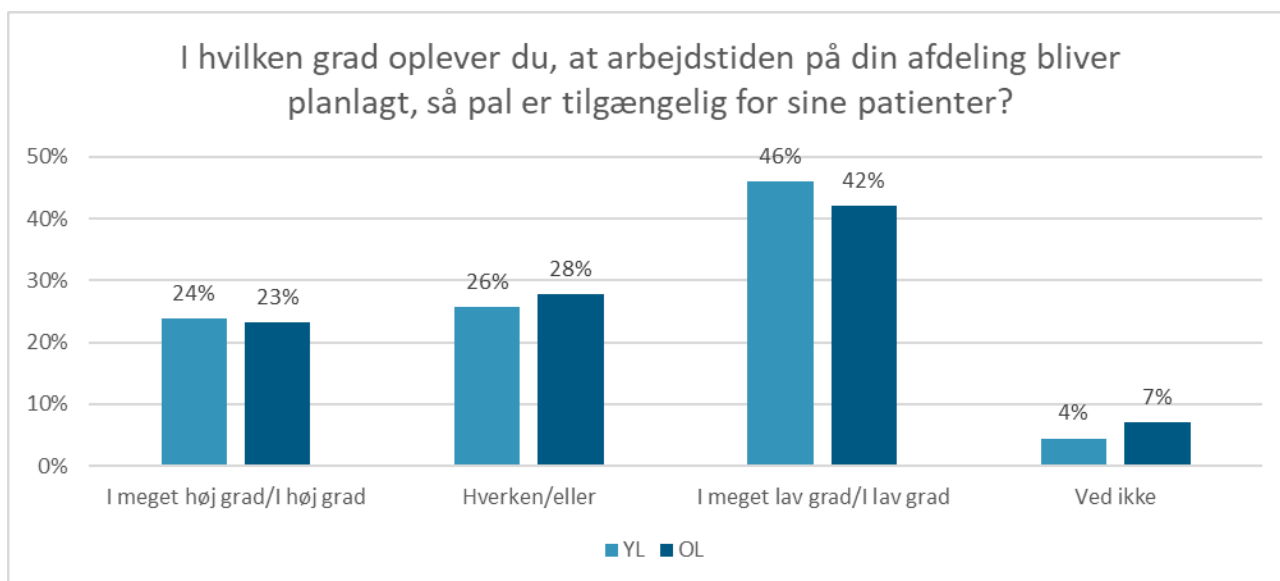
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT ARBEJDSSTIDEN PÅ DIN AFDELING BLIVER PLANLAGT, SÅ PAL ER TILGÆNGELIG FOR SINE PATIENTER?

YL: N=202

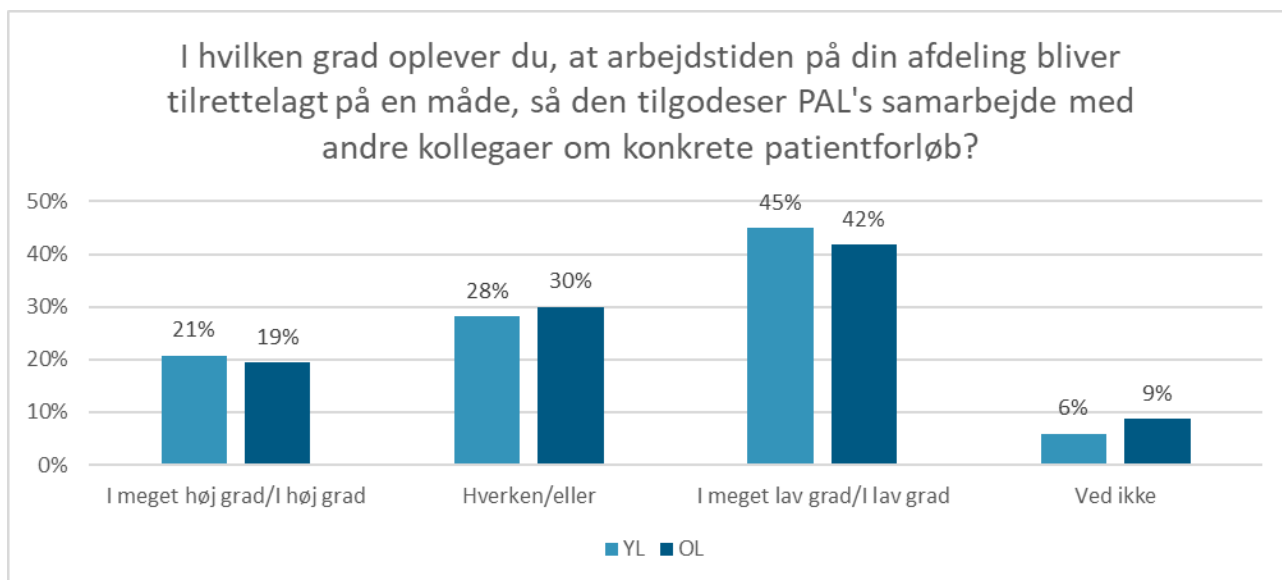
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT ARBEJDSIDEN PÅ DIN AFDELING BLIVER TILRETTELAGT PÅ EN MÅDE, SÅ DEN TILGODESER PAL'S SAMARBEJDE MED ANDRE KOLLEGAER OM KONKRETE PATIENTFORLØB?

YL: N=202

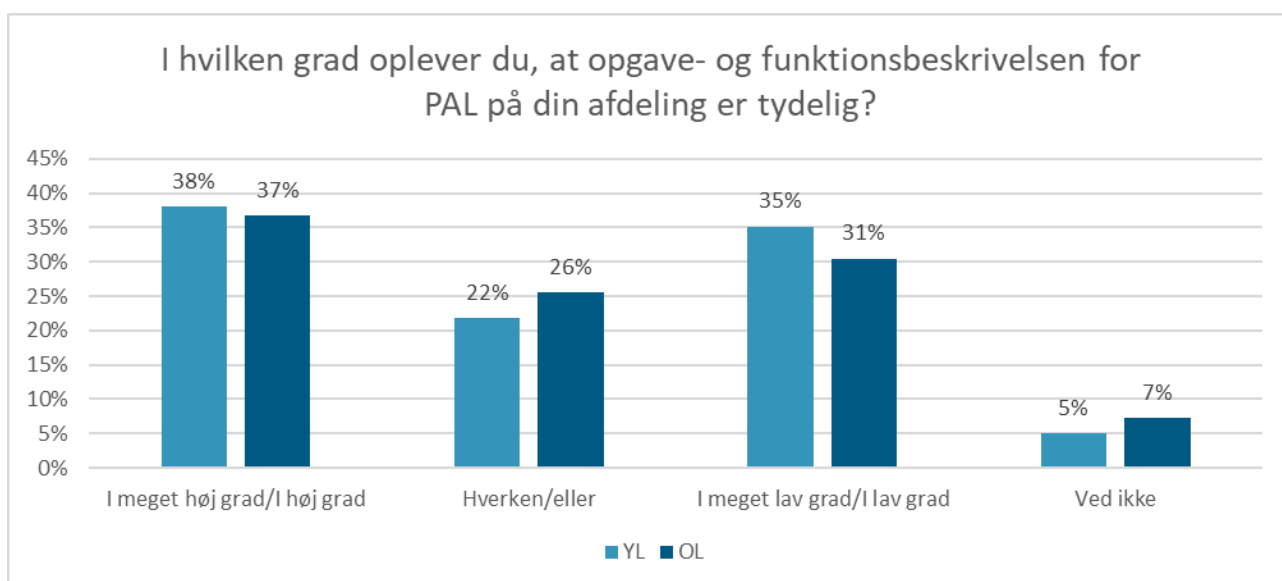
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT OPGAVE- OG FUNKTIONSBESKRIVELSEN FOR PAL PÅ DIN AFDELING ER TYDELIG?

YL: N=202

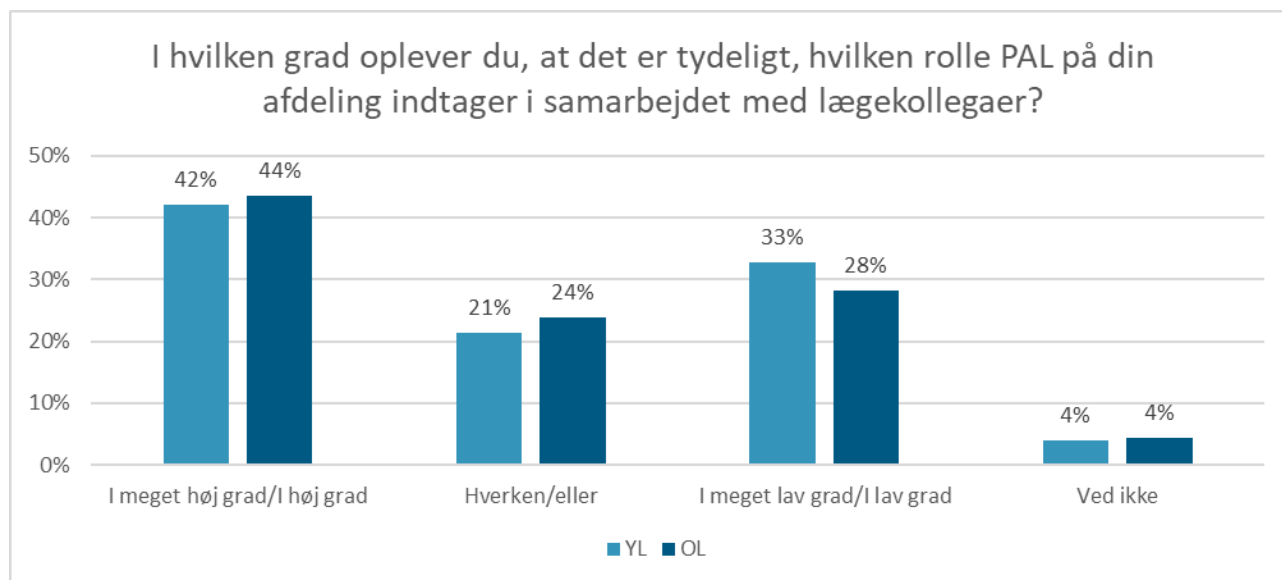
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DET ER TYDELIGT, HVILKEN ROLLE PAL PÅ DIN AFDELING INDTAGER I SAMARBEJDET MED LÆGEKOLLEGAER?

YL: N=202

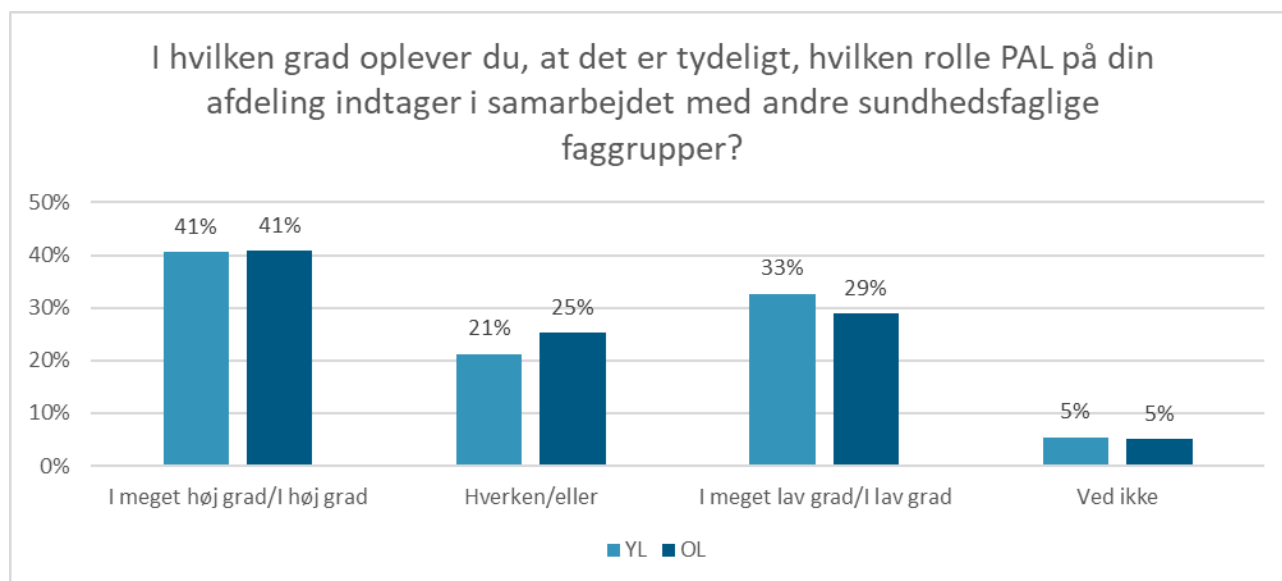
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DET ER TYDELIGT, HVILKEN ROLLE PAL PÅ DIN AFDELING INDTAGER I SAMARBEJDET MED ANDRE SUNDHEDSFAGLIGE FAGGRUPPER?

YL: N= 202

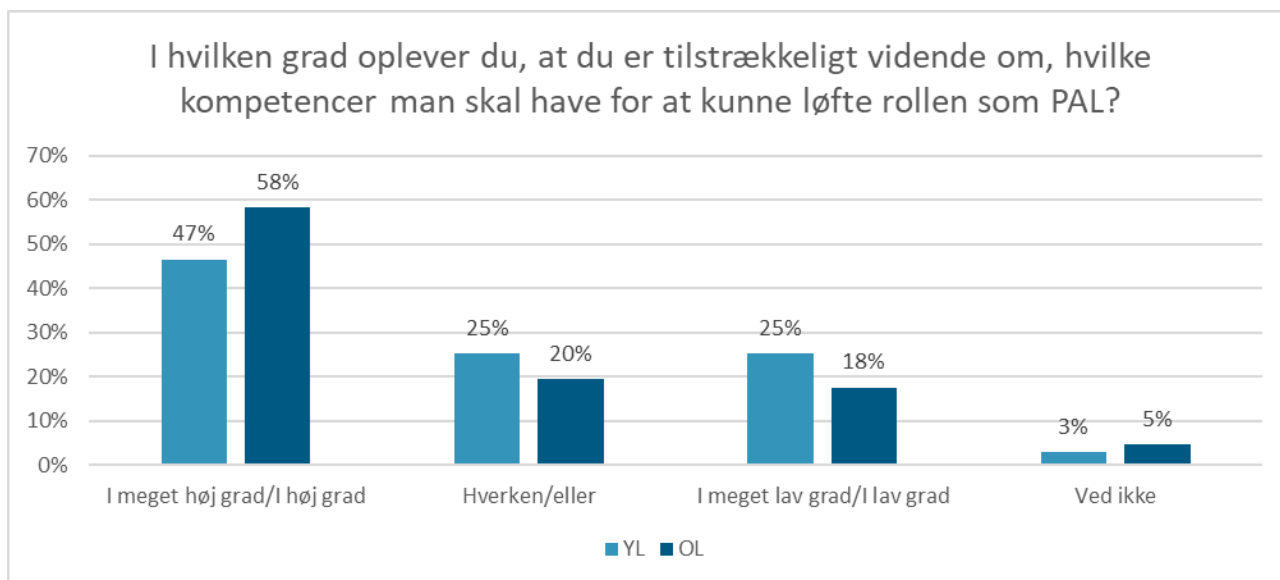
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DU ER TILSTRÆKKELIGT VIDENDE OM, HVILKE KOMPETENCER MAN SKAL HAVE FOR AT KUNNE LØFTE ROLLEN SOM PAL?

YL: N=202

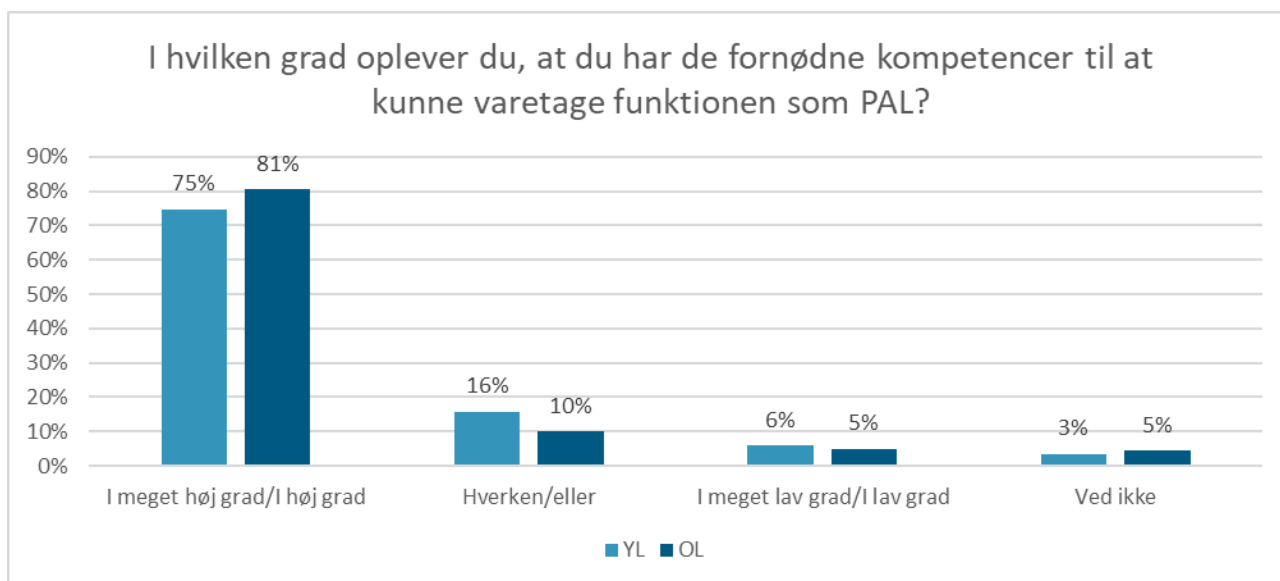
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DU HAR DE FORNØDNE KOMPETENCER TIL AT KUNNE VARETAGE FUNKTIONEN SOM PAL?

YL: N=202

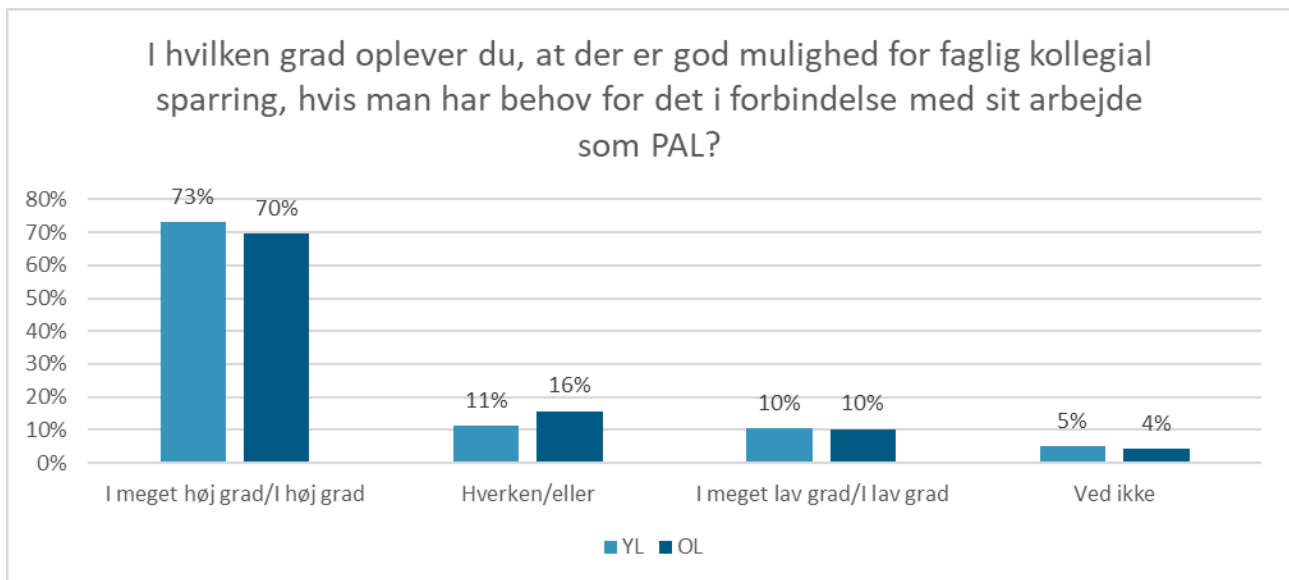
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DER ER GOD MULIGHED FOR FAGLIG KOLLEGIAL SPARRING, HVIS MAN HAR BEHOV FOR DET I FORBINDELSE MED SIT ARBEJDE SOM PAL?

YL: N=202

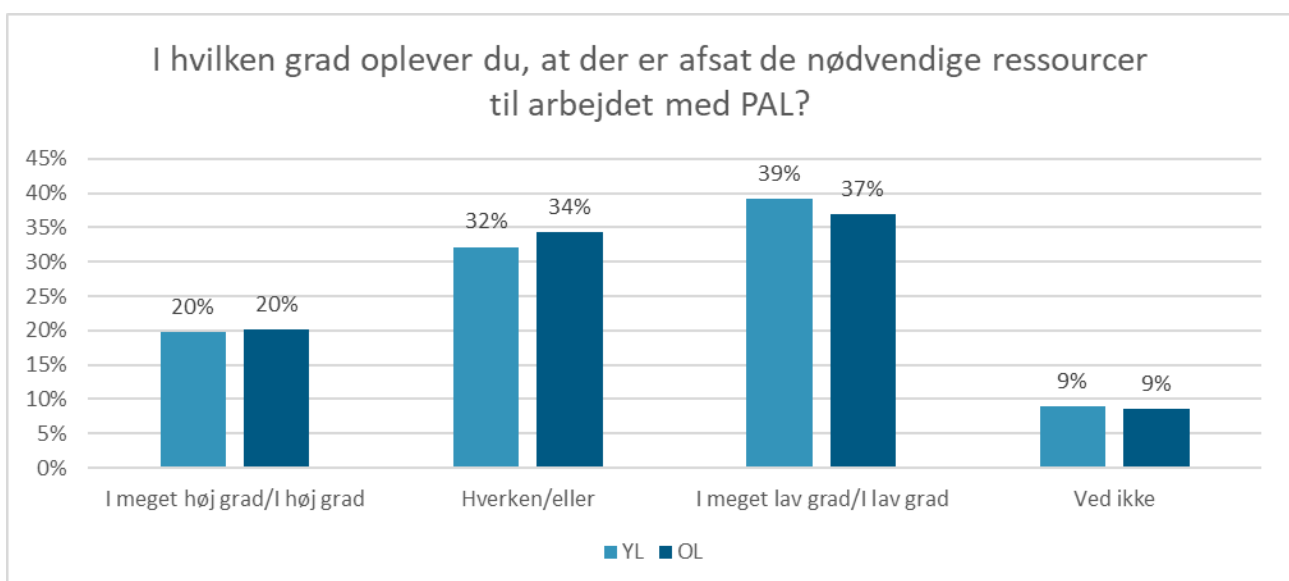
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DER ER AFSAT DE NØDVENDIGE RESSOURCER TIL ARBEJDET MED PAL?

YL: N=202

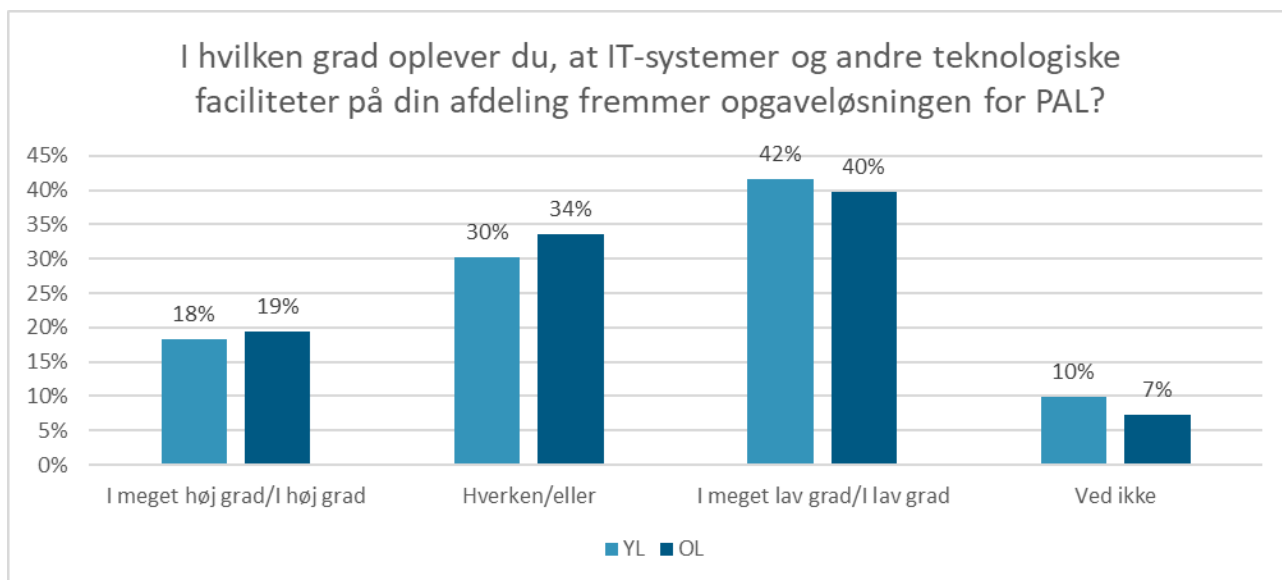
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT IT-SYSTEMER OG ANDRE TEKNOLOGISKE FACILITETER PÅ DIN AFDELING FREMMER OPGAVELØSNINGEN FOR PAL?

YL: N=202

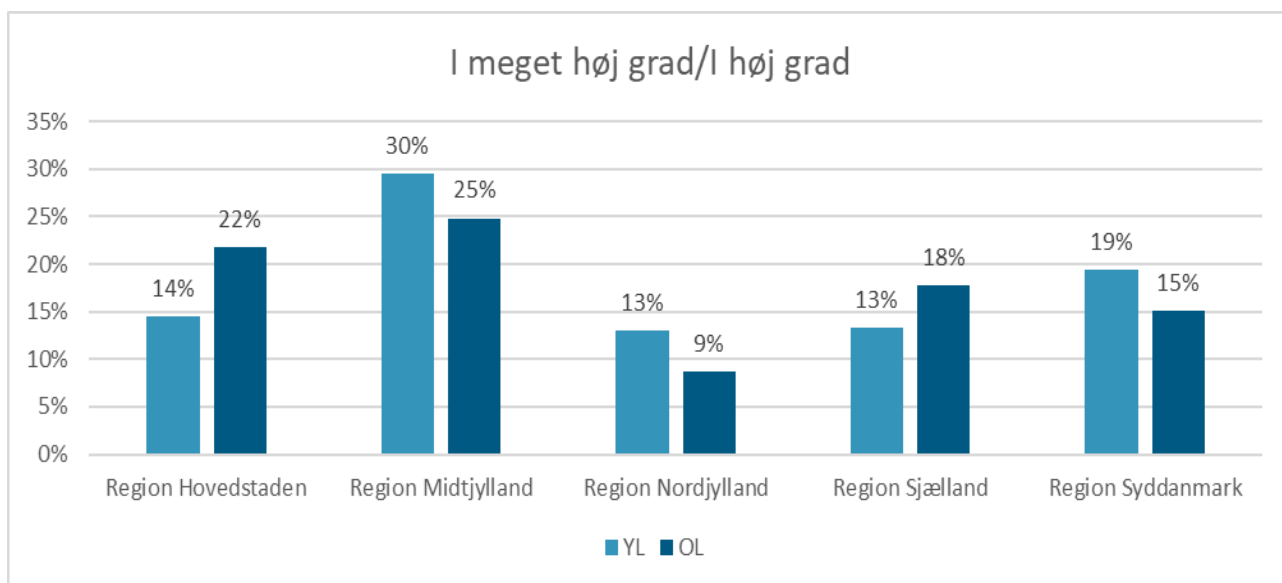
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT IT-SYSTEMER OG ANDRE TEKNOLOGISKE FACILITETER PÅ DIN AFDELING FREMMER OPGAVELØSNINGEN FOR PAL?

YL: N=37

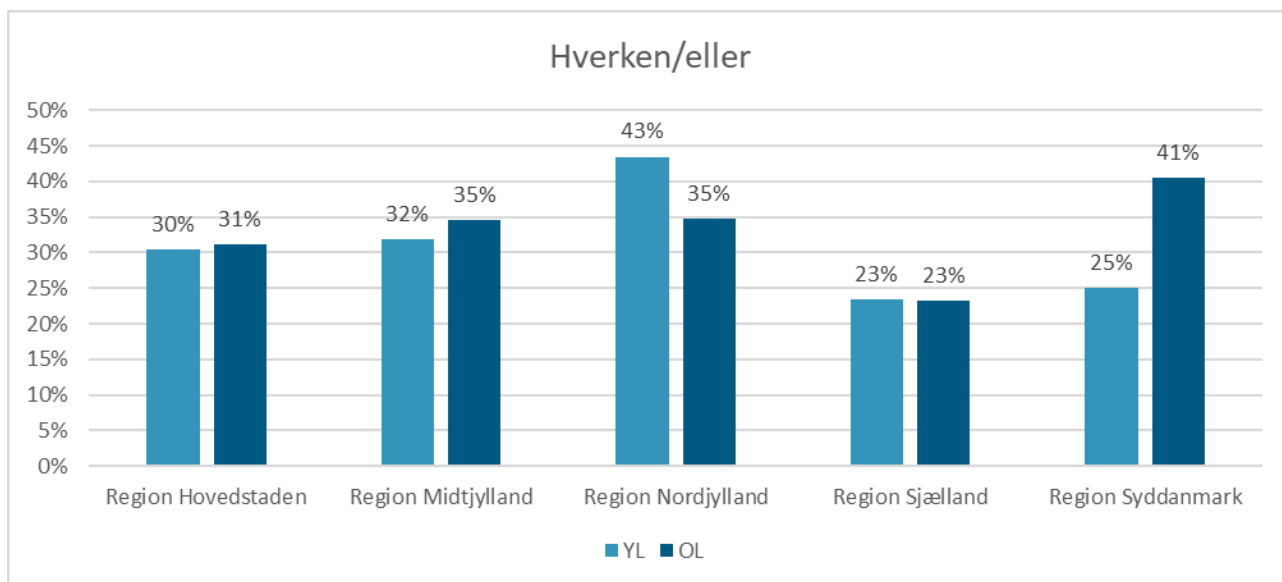
OL: N=155

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT IT-SYSTEMER OG ANDRE TEKNOLOGISKE FACILITETER PÅ DIN AFDELING FREMMER OPGAVELØSNINGEN FOR PAL?

YL: N=61

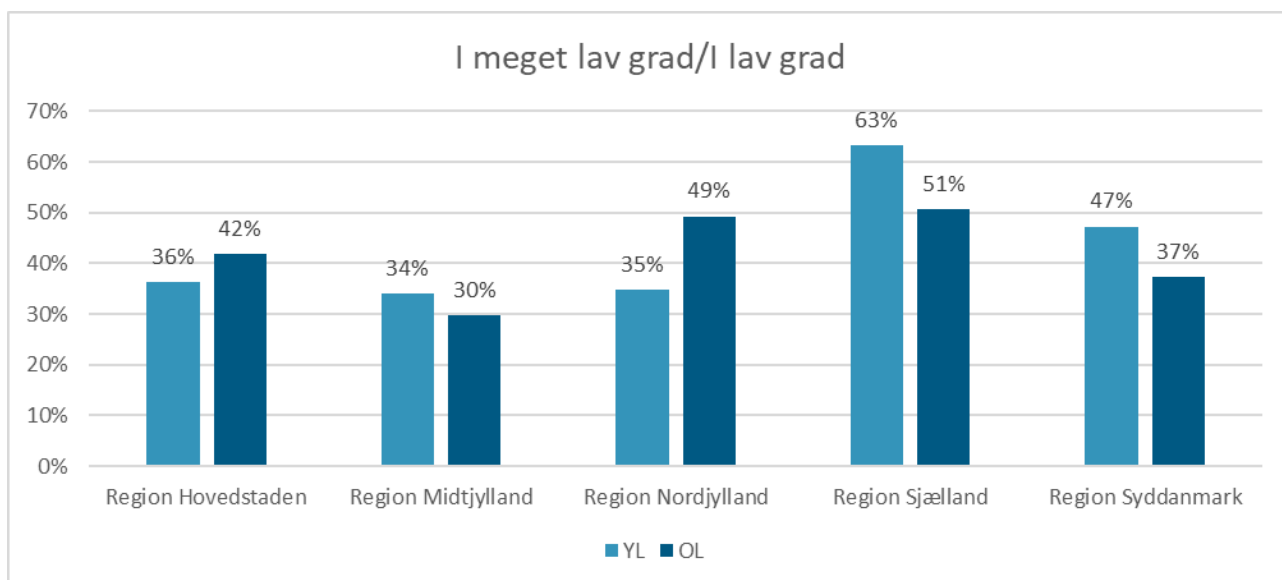
OL: N=269

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT IT-SYSTEMER OG ANDRE TEKNOLOGISKE FACILITETER PÅ DIN AFDELING FREMMER OPGAVELØSNINGEN FOR PAL?

YL: N=84

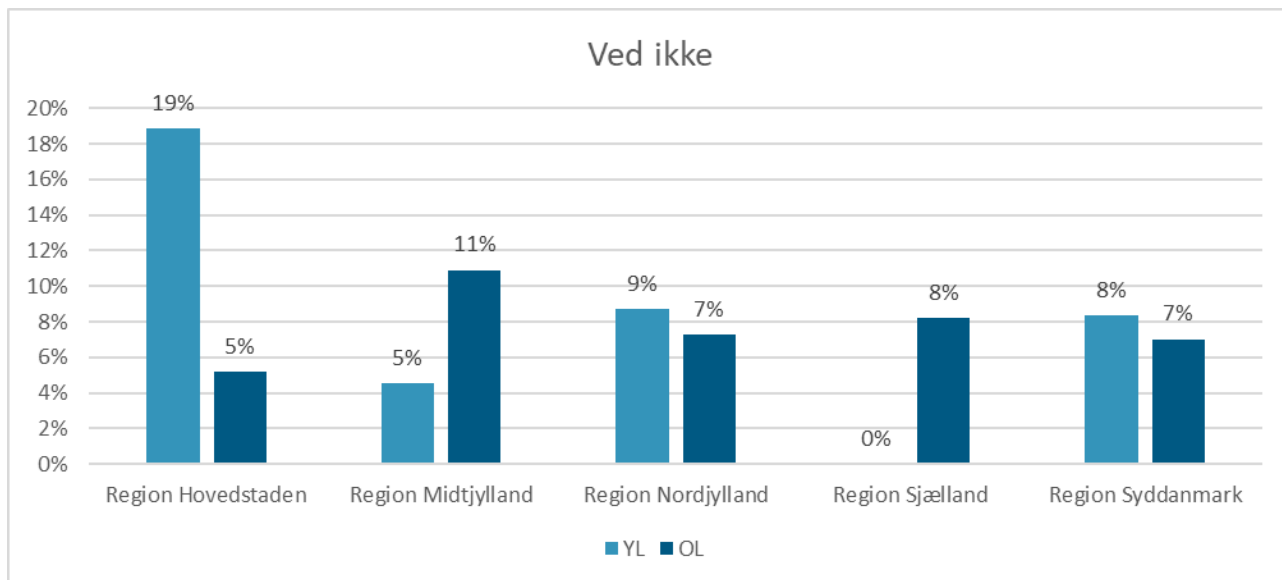
OL: N=318

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT IT-SYSTEMER OG ANDRE TEKNOLOGISKE FACILITETER PÅ DIN AFDELING FREMMER OPGAVELØSNINGEN FOR PAL?

YL: N=20

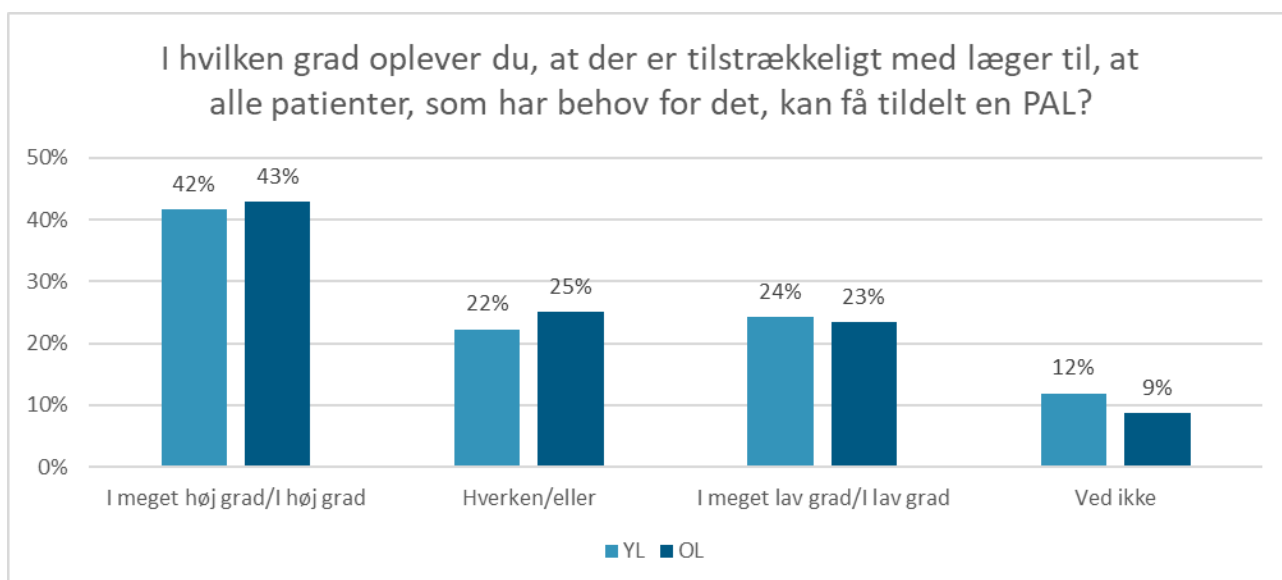
OL: N=58

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DER ER TILSTRÆKKELIGT MED LÆGER TIL, AT ALLE PATIENTER, SOM HAR BEHOV FOR DET, KAN FÅ TILDELTE EN PAL?

YL: N=202

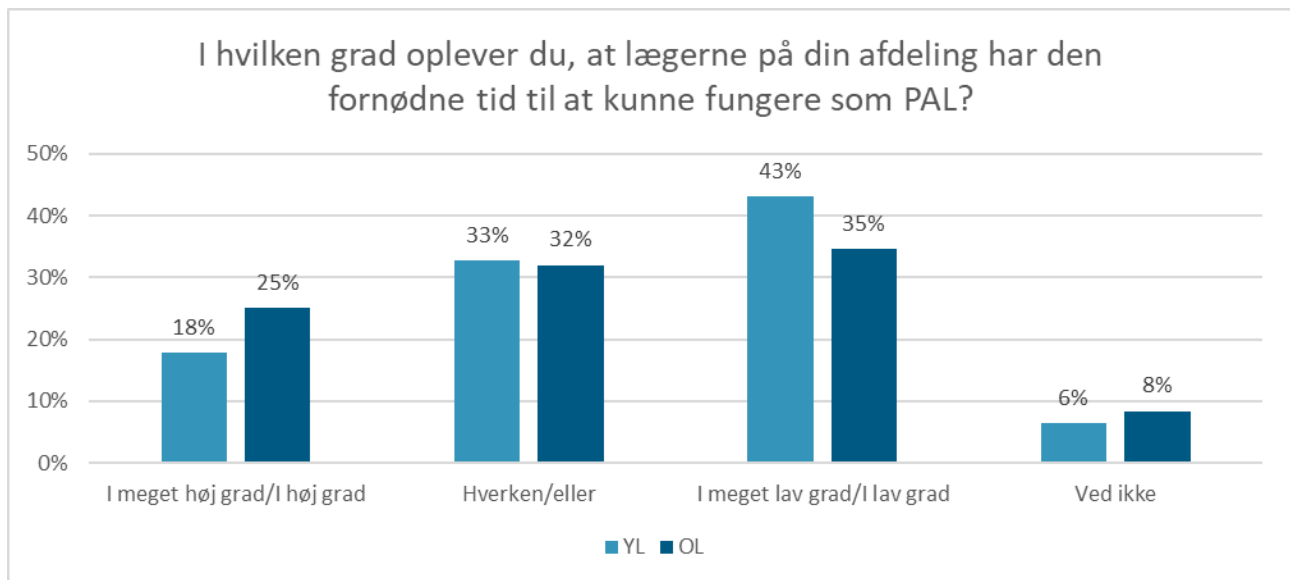
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT LÆGERNE PÅ DIN AFDELING HAR DEN FORNØDNE TID TIL AT KUNNE FUNGERE SOM PAL?

YL: N= 202

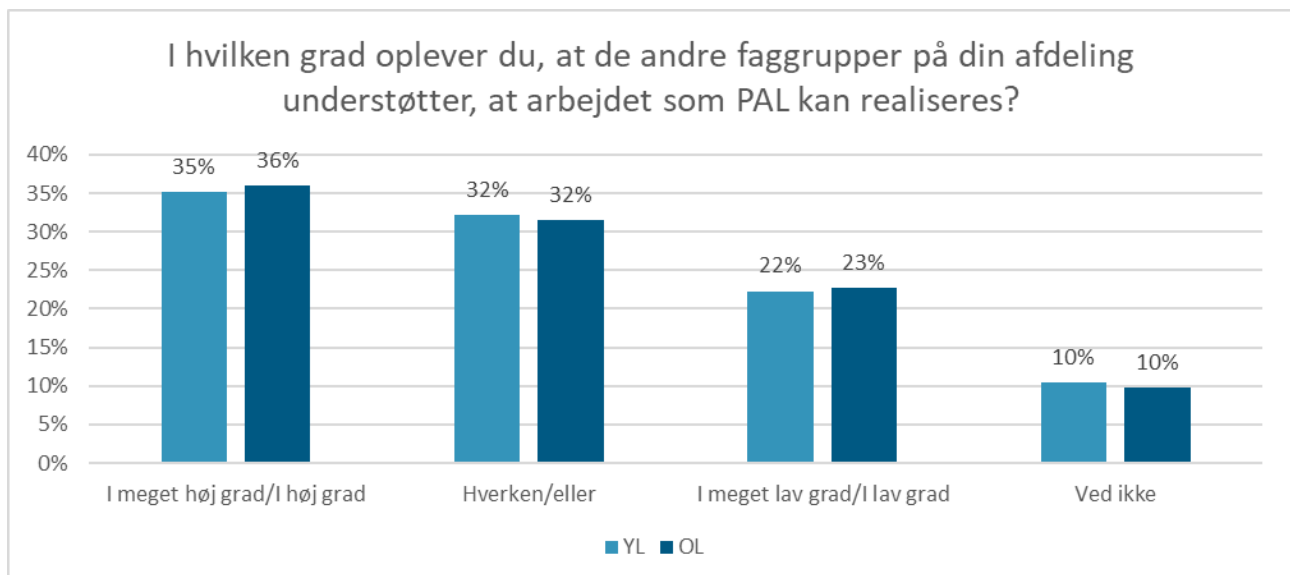
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DE ANDRE FAGGRUPPER PÅ DIN AFDELING UNDERSTØTTER, AT ARBEJDET SOM PAL KAN REALISERES?

YL: N=202

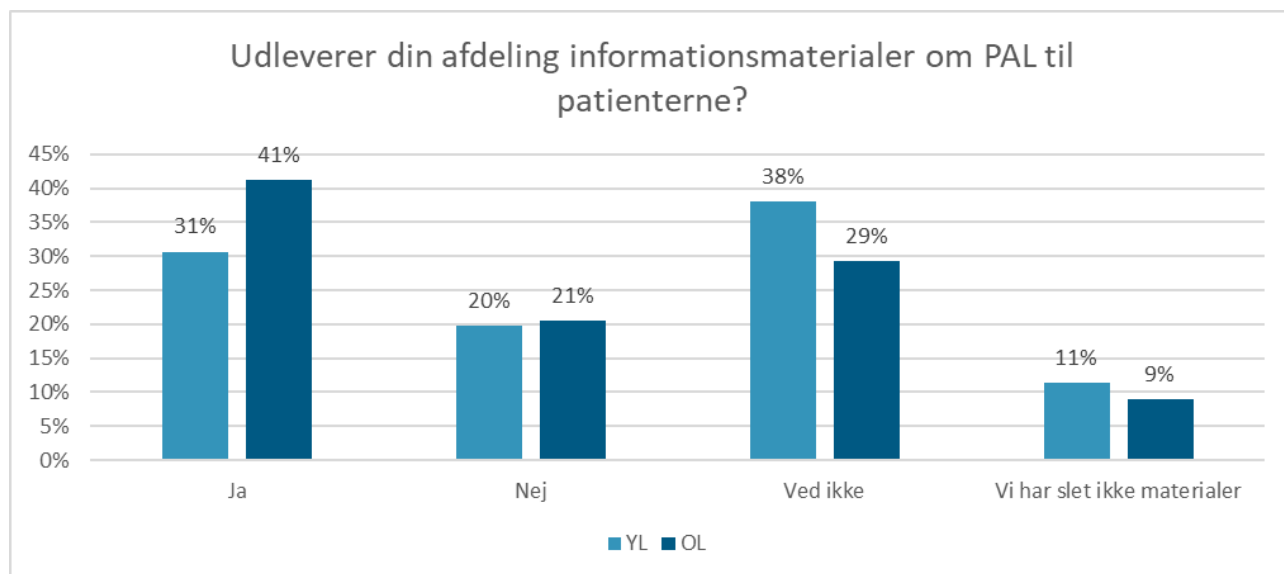
OL: N=800

UDLEVERER DIN AFDELING INFORMATIONSMATERIALER OM PAL TIL PATIENTERNE?

YL: N=202

OL: N=800

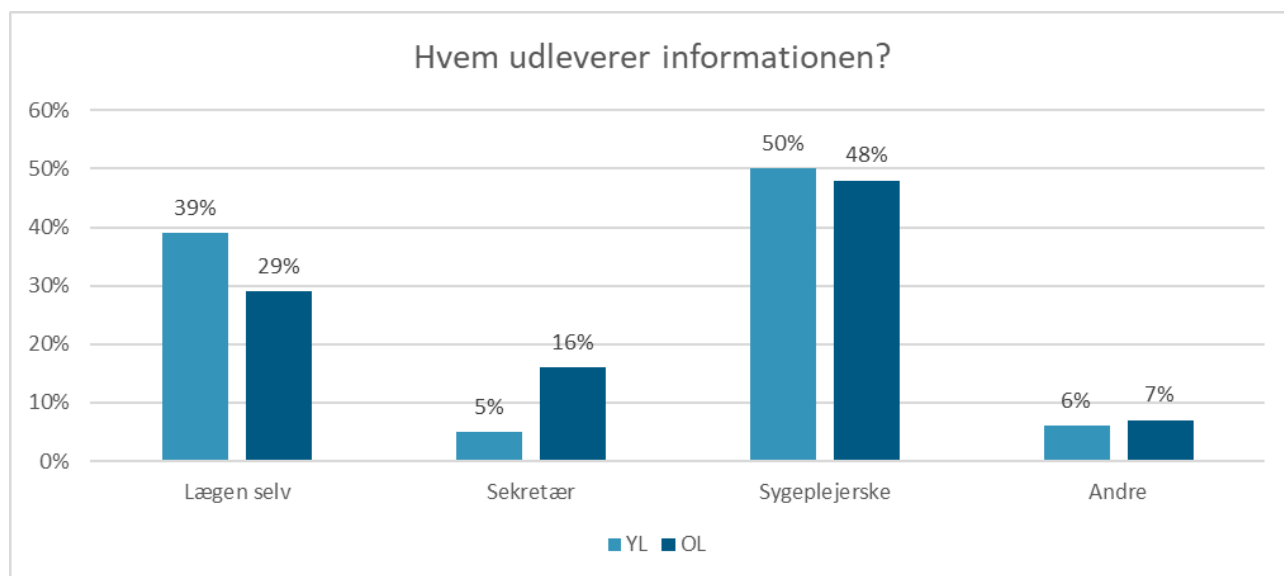

HVEM UDLEVERER INFORMATIONEN?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret "Ja" til, at ens afdeling udleverer informationsmaterialer)

YL: N= 62

OL: N=329

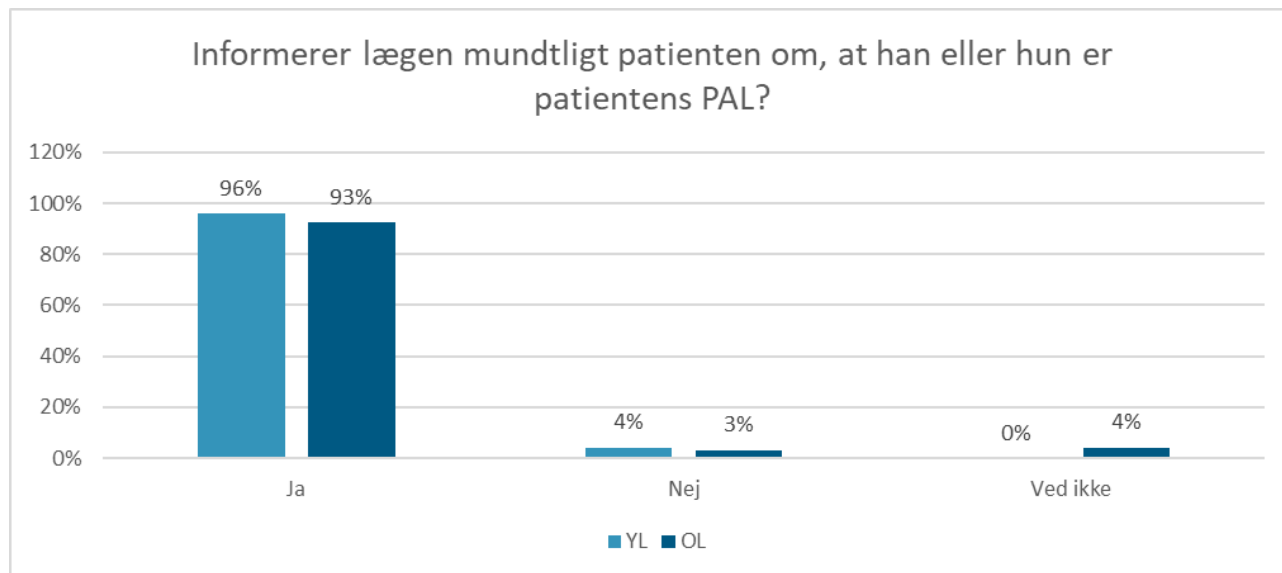

INFORMERER LÆGEN MUNDTLIGT PATIENTEN OM, AT HAN ELLER HUN ER PATIENTENS PAL?

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at lægen selv udleverer informationen)

YL: N=24

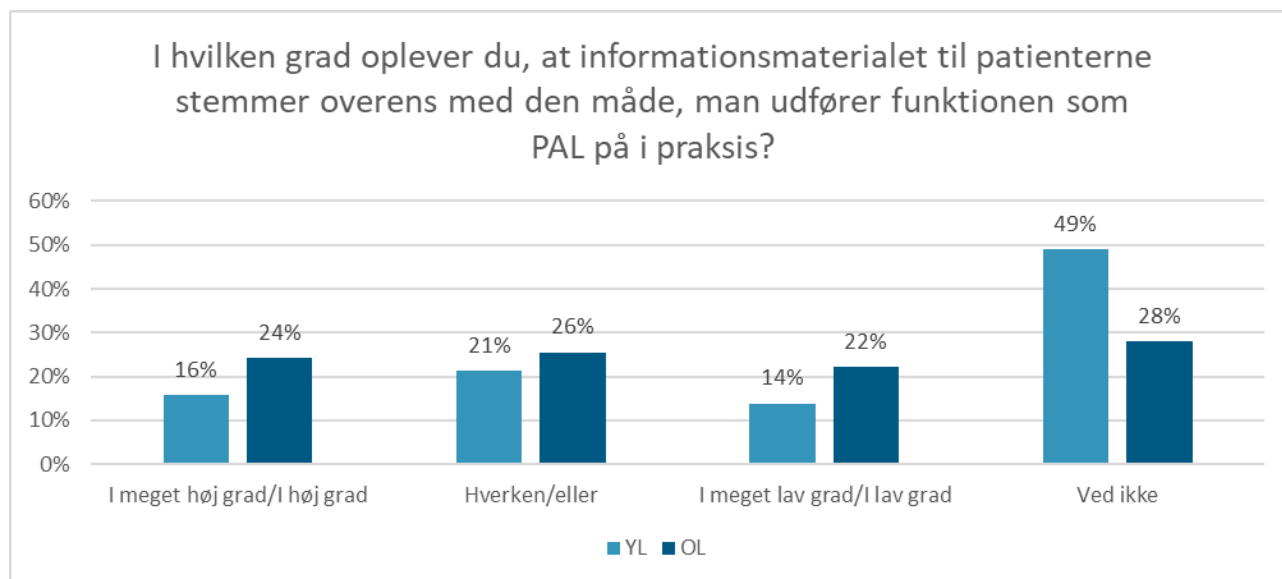
OL: N=95

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT INFORMATIONSMATERIALET TIL PATIENTERNE STEMME OVERENS MED DEN MÅDE, MAN UDFØRER FUNKTIONEN SOM PAL PÅ I PRAKSIS?

YL: N=202

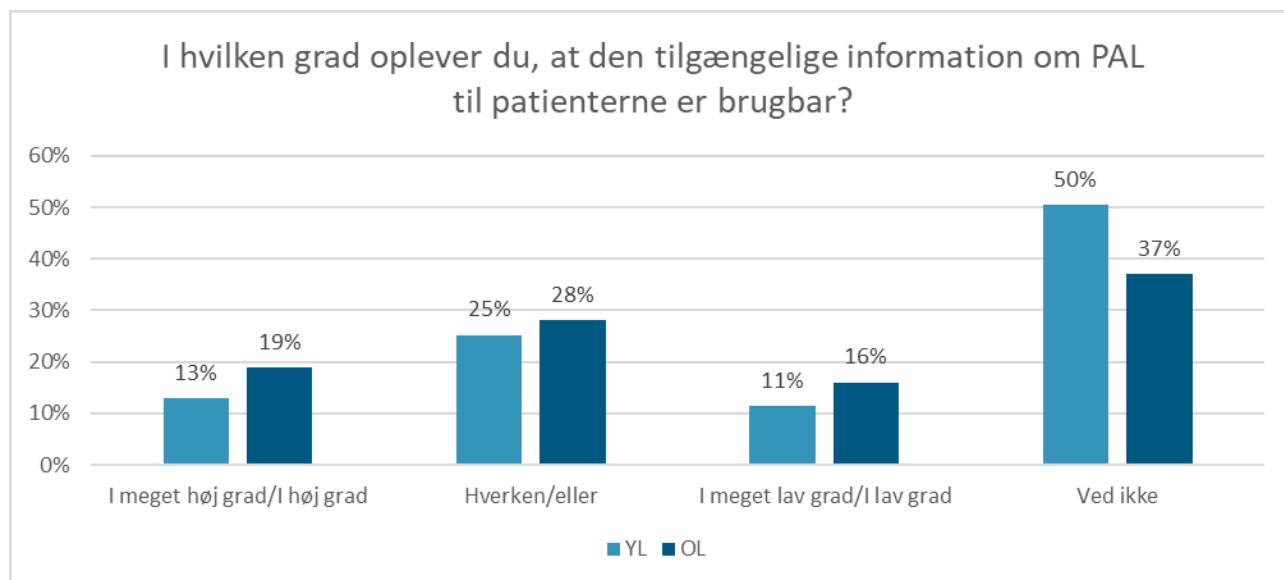
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DEN TILGÆNGELIGE INFORMATION OM PAL TIL PATIENTERNE ER BRUGBAR?

YL: N=202

OL: N=800

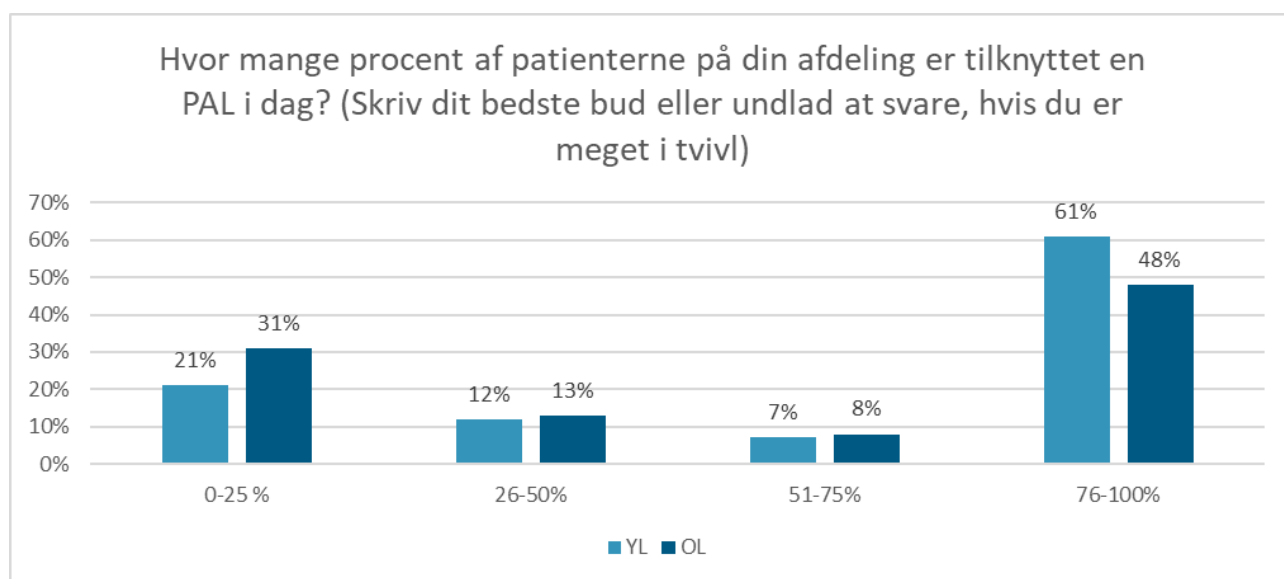

HVOR MANGE PROCENT AF PATIENTERNE PÅ DIN AFDELING ER TILKNYTTET EN PAL I DAG? (SKRIV DIT BEDSTE BUD ELLER UNDLAD AT SVARE, HVIS DU ER MEGET I TVIVL)

(Spørgsmålet er ikke obligatorisk)

YL: N=130

OL: N=548

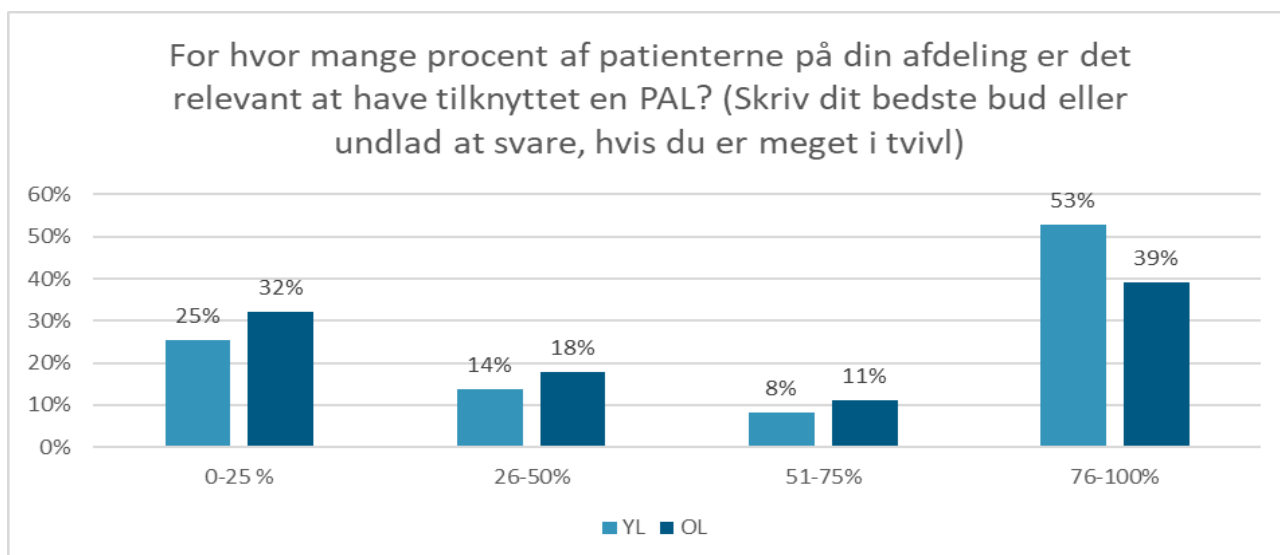

FOR HVOR MANGE PROCENT AF PATIENTERNE PÅ DIN AFDELING ER DET RELEVANT AT HAVE TILKNYTTET EN PAL? (SKRIV DIT BEDSTE BUD ELLER UNDLAD AT SVARE, HVIS DU ER MEGET I TVIVL)

(Spørgsmålet er ikke obligatorisk)

YL: N=146

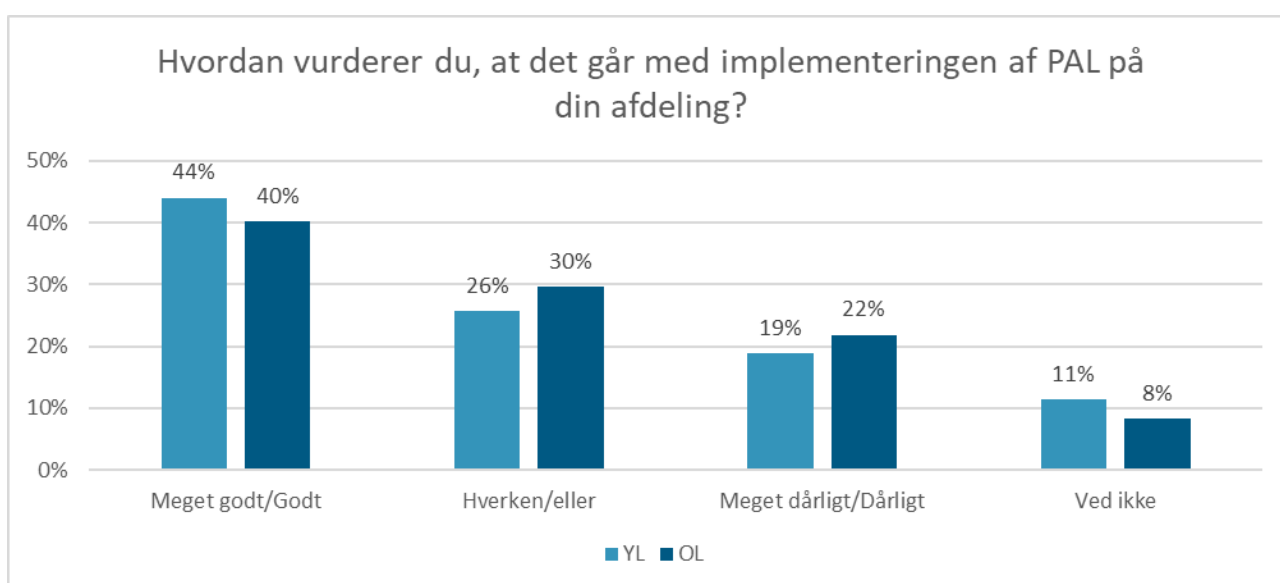
OL: N=586

HVORDAN VURDERER DU, AT DET GÅR MED IMPLEMENTERINGEN AF PAL PÅ DIN AFDELING?

YL: N=202

OL: N=800

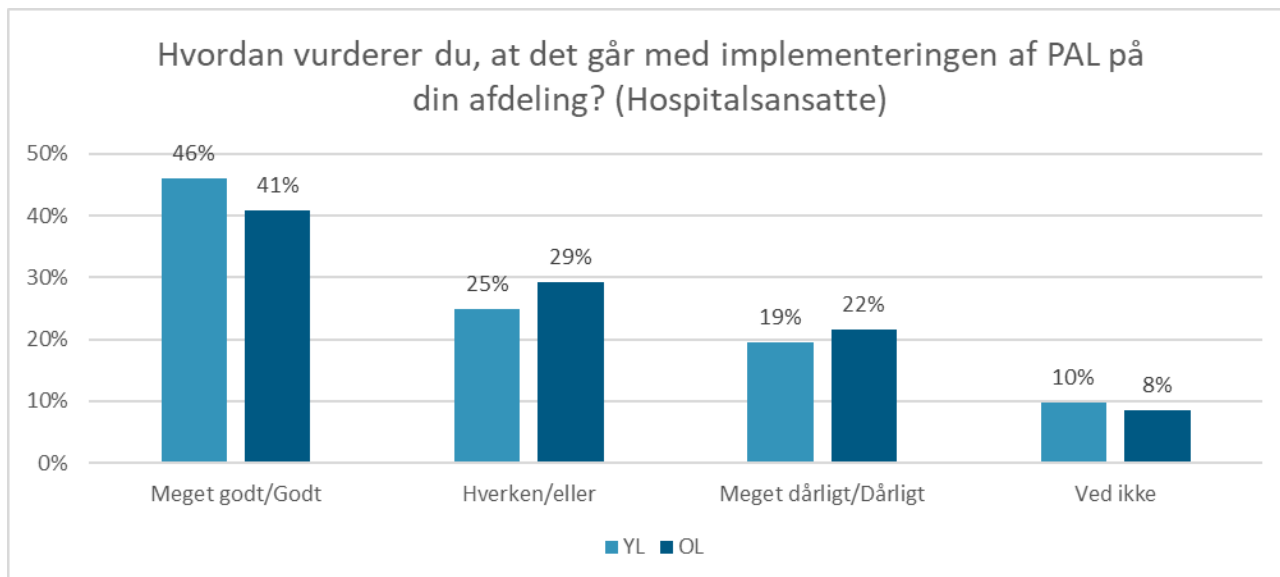

HVORDAN VURDERER DU, AT DET GÅR MED IMPLEMENTERINGEN AF PAL PÅ DIN AFDELING? (HOSPITALSANSATTE)

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder på et hospital)

YL: N=185

OL: N=711

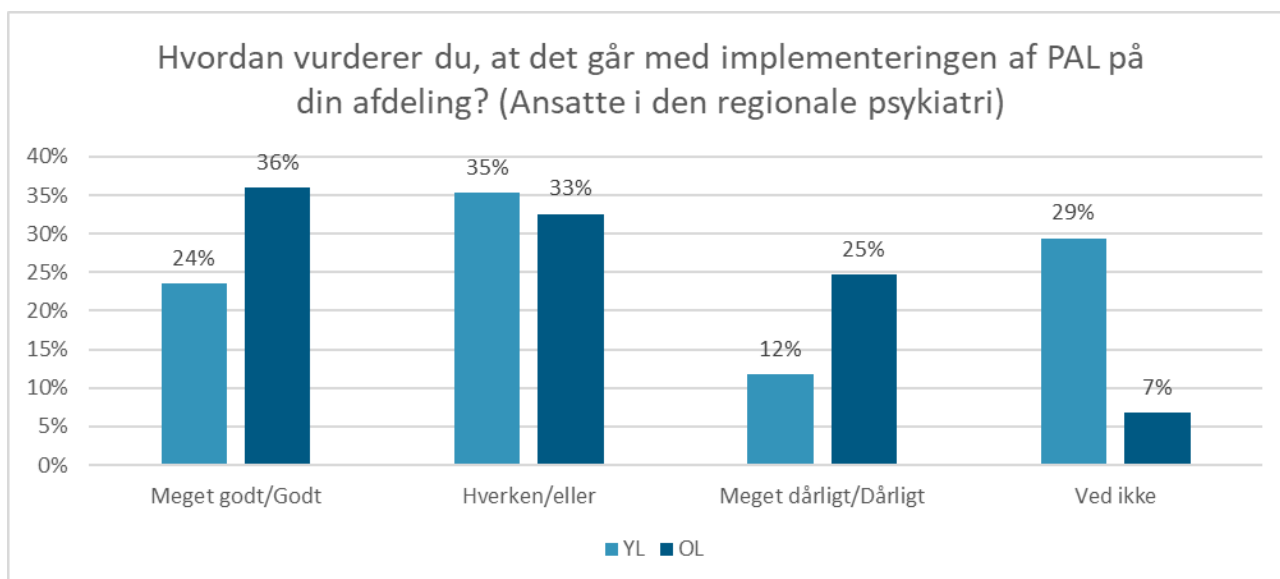

HVORDAN VURDERER DU, AT DET GÅR MED IMPLEMENTERINGEN AF PAL PÅ DIN AFDELING? (ANSATTE I DEN REGIONALE PSYKIATRI)

(Man får kun spørgsmålet, hvis man har svaret, at man arbejder i den regionale psykiatri)

YL: N=17

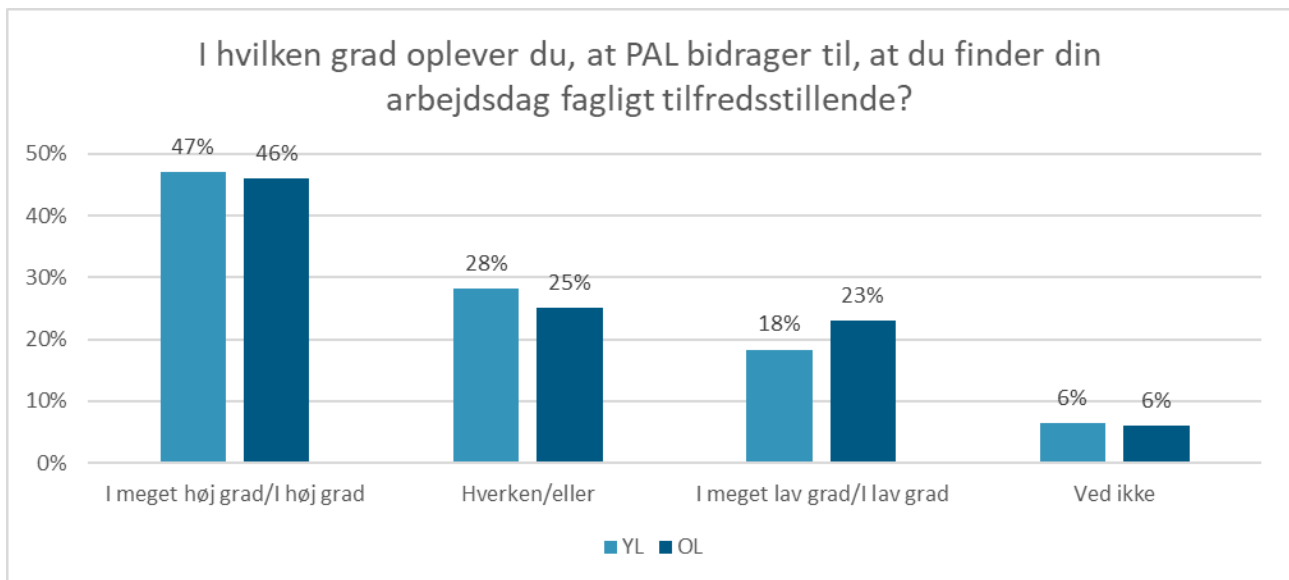
OL: N=89

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT PAL BIDRAGER TIL, AT DU FINDER DIN ARBEJDSDAG FAGLIGT TILFREDSSTILLELLENDE?

YL: N=202

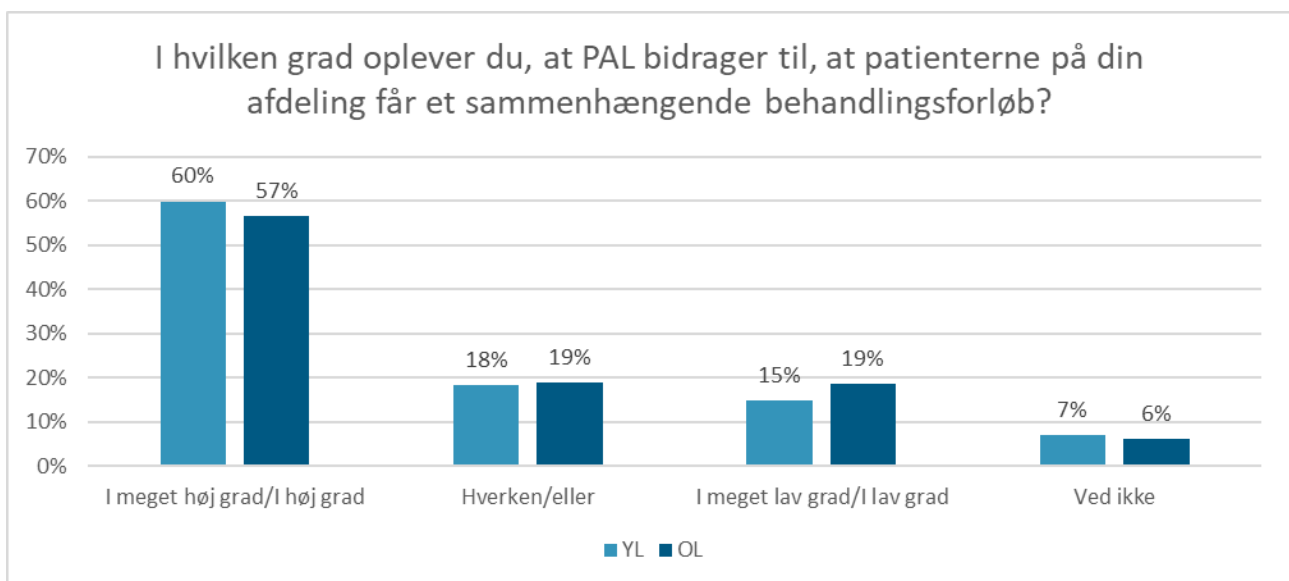
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT PAL BIDRAGER TIL, AT PATIENTERNE PÅ DIN AFDELING FÅR ET SAMMENHÆNGENDE BEHANDLINGSFORLØB?

YL: N=202

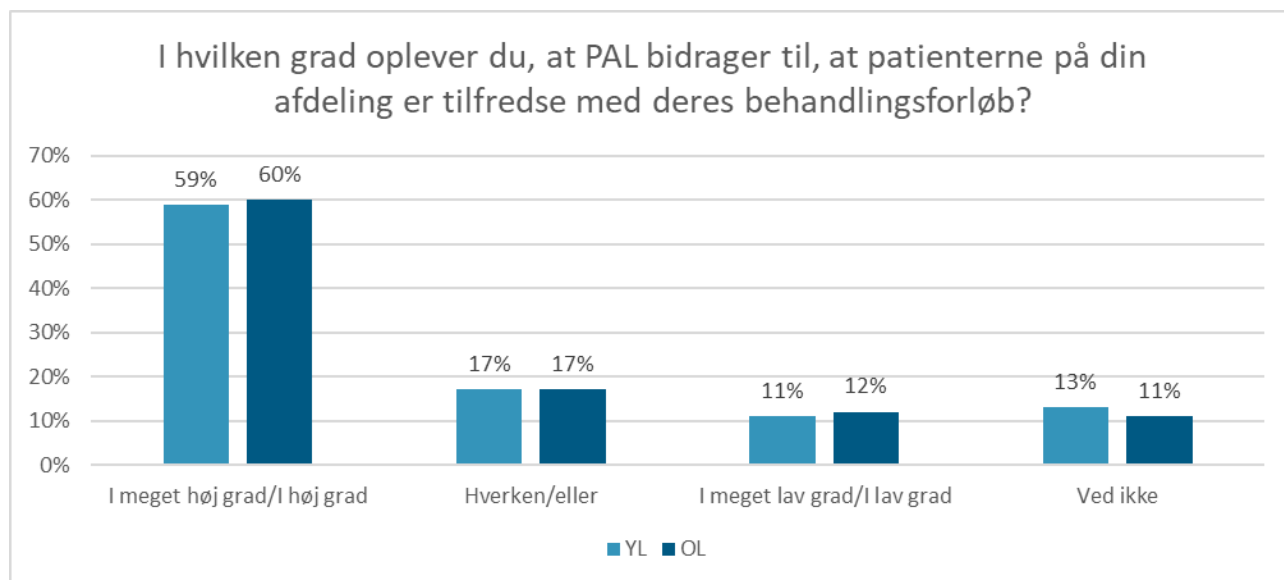
OL: N=800

I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT PAL BIDRAGER TIL, AT PATIENTERNE PÅ DIN AFDELING ER TILFREDSE MED DERES BEHANDLINGSFORLØB?

YL: N=202

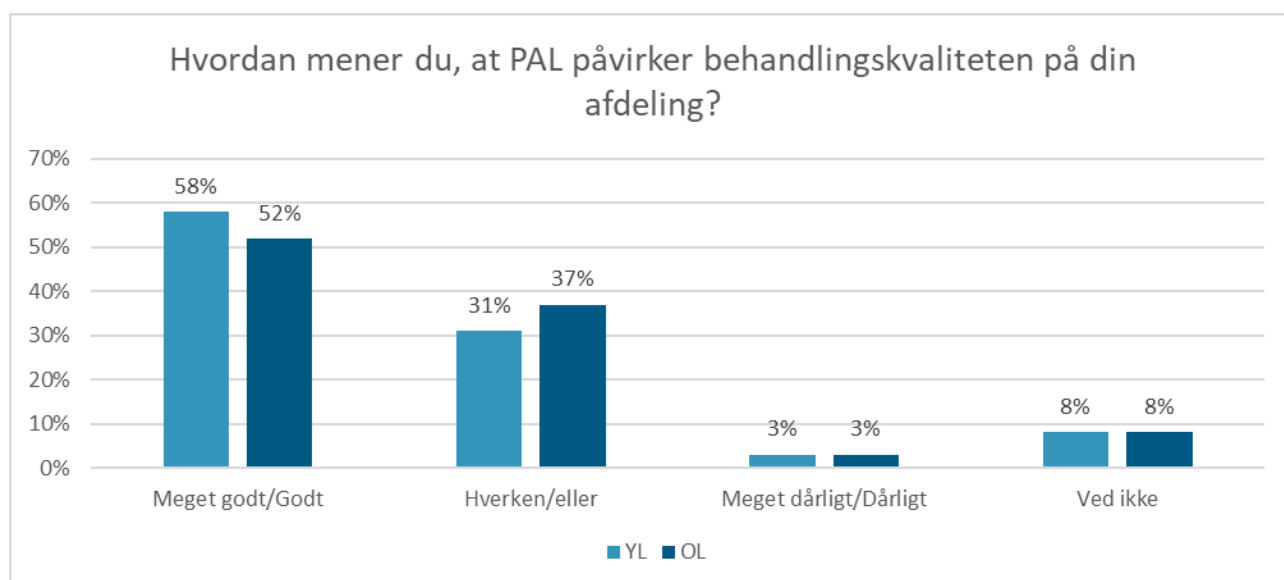
OL: N=800

HVORDAN MENER DU, AT PAL PÅVIRKER BEHANDLINGSKVALITETEN PÅ DIN AFDELING?

YL: N=202

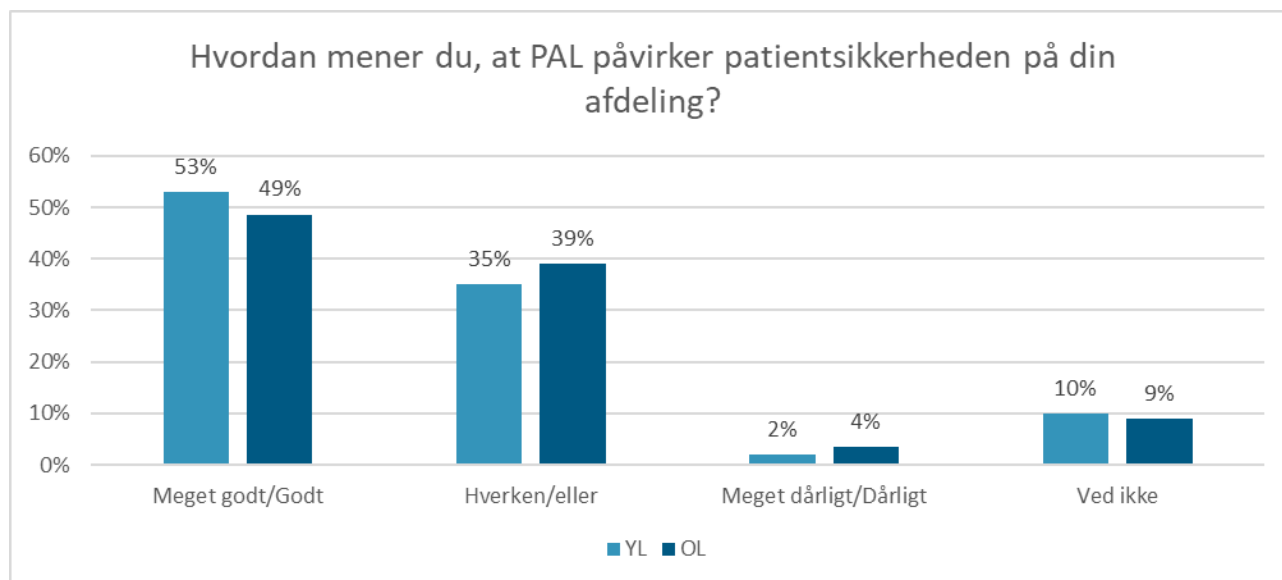
OL: N=800

HVORDAN MENER DU, AT PAL PÅVIRKER PATIENTSIKKERHEDEN PÅ DIN AFDELING?

YL: N=202

OL: N=800

BILAG

Tematisering af de åbne spørgsmål

BILAG – TEMATISERING AF ÅBNE SPØRGSMÅL

Bilag 1 er en tematisering af de åbne spørgsmål i Overlægeforeningen og Yngre Lægers spørgeskemaundersøgelser om *den patientansvarlige læge*. De to identiske undersøgelser indeholder begge tre spørgsmål med åbne spørgsmål, dvs. hvor respondenterne selv kan formulere sit svar. Ud fra en gennemlæsning af samtlige besvarelser, er der blevet konstrueret en række temaer indenfor hvert af de tre spørgsmål. Formålet med at opstille disse temaer er at synliggøre og beskrive, hvilke tendenser der går igen på tværs af respondenternes svar. Hvert tema rummer en beskrivelse, samt et antal citater, der illustrerer hovedtrækkene i temaet. Udover de tre spørgsmål er respondenternes input og idéer til PAL samlet under et fjerde punkt. Svarene på de to første spørgsmål stammer primært fra respondenter, der tilkendegav, at de ikke var PAL på undersøgelsestidspunktet, mens svarene på det sidste spørgsmål samt det fjerde punkt både er fra respondenter, der tilkendegav, at de enten var og ikke var PAL på undersøgelsestidspunktet. Der skelnes ikke mellem citater fra overlæger og yngre læger i tematiseringen.

1 HVORFOR VIL DU GERNE VARETAGE FUNKTIONEN SOM PAL (IGEN)? (BESKRIV)

Spørgsmålets målgruppe: Dem, der har svaret "Nej" til spørgsmålet "Har du funktion som PAL?" og "Ja" til spørgsmålet "Kunne du tænke dig at blive PAL (igen)?".

BETYDNINGEN FOR PATIENTEN

Beskrivelse af tema:

Flere respondenter mener, at PAL giver mening for patienterne. Det gælder primært de patienter, der gennemgår lange og ofte komplicerede behandlingsforløb. Nogen påpeger, hvordan ordningen øger patienternes oplevelse af kontinuitet i deres forløb, idet den patientansvarlige læge bliver den primære kontaktperson, som patienten skal forholde sig til. Den patientsansvarlige læge fungerer dermed som bindeled mellem patienten og dennes behandlere og kan på den måde hjælpe patienten med at bevare overblikket over vedkommendes samlede helbreds-situation.

Citater:

- *"Det giver oplagt mening, at man mere fast følger særligt kroniske patienter til gavn for både patient og læge. Herunder bedre kontakt, historik, sparet tid, bedre kvalificerede beslutninger, bedre individuel tilpasning af behandling og udredning osv. osv."*

- *"For at patienten har sammenhængende forløb og ser "sin læge", og ikke ny læge hver gang"*
- *"Jeg mener, vi skylder patienter med lange eller komplicerede patientforløb, at de ikke skal forholde sig til skiftende meldinger fra forskellige stuegangslæger"*
- *"For at bidrage til et mere sammenhængende patientforløb, og for at en patient i et eksisterende forløb ikke skal starte forfra, når der er ændringer, fx, først kontakt til egen læge og dernæst til en tilfældig læge i specialet, som begge først skal sætte sig ind i sygehistorien."*
- *"Øger kontinuiteten for den enkelte pt. og dennes pårørende"*
- *"Mange patienter tabes i systemet, fordi ingen har det overordnede ansvar. Særligt de "svage" patienter får dårlige forløb"*
- *"Det er en del af mit daglige arbejde, og jeg prioriterer patientens sikkerhed og det bedste forløb i sundhedsvæsenet højest"*

BETYDNINGEN FOR LÆGEN

Beskrivelse af tema:

En del respondenter mener, at PAL giver mening for dem som læge både på et fagligt og et personligt plan. De finder det tilfredsstillende at kunne følge deres patienter tæt, da det øger deres mulighed for at skabe en bedre relation og et større kendskab til den enkelte patient. Flere ser det at være PAL som en vigtig opgave, som samtidig er spændende og lærerig, idet den giver lægen mulighed for at være med i hele behandlingsforløbet og samtidig tildeler vedkommende et større ansvar.

Citater:

- *"Spændende og relevant at følge patientforløb, og i særdeleshed et vigtigt tilbud for patienterne for at få mulighed for en bedre oplevelse af sammenhæng"*
- *"Vigtig opgave og fagligt meningsfuldt"*
- *"Det er en god ordning for patienterne og giver tilfredshed for mig at have den kontakt og kendskab til patienten. Desuden gør kendskabet stuegangen hurtigere og mere effektiv"*
- *"Synes det er en vigtig og spændende funktion, det ville være tilfredsstillende at hjælpe pt til et godt forløb"*
- *"For at få mere ansvar og samtidig følge mine egne patienter"*
- *"Interessant at følge pt. igennem sygdomsforløbet"*

- *"Giver bedre patientforløb, og man kender patientens historie, hvilket frigør tid til bedre faglighed"*
- *"At følge patienten, og sammen med patienten søge bedring og løsning er vel det eneste, der er sjovt som læge"*
- *"Det er meningsfyldt for både mig og patienten"*

BETYDNINGEN FOR BEHANDLINGSFORLØBET

Beskrivelse af tema:

Flere respondenter oplever, at PAL giver bedre og mere sammenhængende behandlingsforløb, og samtidig sparer dem tid og øger behandlingskvaliteten.

Citater:

- *"Jeg oplever et lavere tidsforbrug og bedre opfølgning på tiltag, når jeg går stuegang på de samme patienter flere dage i samme uge. Dvs. højere behandlingskvalitet og mindre ressourceforbrug"*
- *"Det giver mening i komplicerede patientforløb, hvor man kan gøre det til et bedre forløb"*
- *"Bedre sammenhængende forløb for en selv og patienten"*
- *"Det er en vigtig funktion for at sikre optimal udredning og behandlingsforløb"*
- *"Styrkelse og effektivisering af patientforløbene. Optimering af informationsniveauet og dialogen med patienter"*
- *"Jeg synes, at det er et relevant og tiltrængt tiltag i håndteringen af patientforløb"*

2 HVORFOR ØNSKER DU IKKE AT VARETAGE FUNKTIONEN SOM PAL (IGEN)? (BESKRIV)

Spørgsmålets målgruppe: Dem, der har svaret "Nej" til spørgsmålet "Har du funktion som PAL?" og "Nej" til spørgsmålet "Kunne du tænke dig at blive PAL (igen)?".

RESSOURCEMANGEL OG EKSTRA ARBEJDE

Beskrivelse af tema:

Mange oplever, at der mangler ressourcer til, at PAL kan fungere i praksis. Især tid er en mangelvare, som gør det svært, hvis ikke umuligt, at varetage opgaven tilfredsstillende. Hertil påpeges det, at PAL-funktionen fører til mere administrativt arbejde, der tager tid fra andre opgaver. Nogen opfatter PAL-funktionen som en ekstraopgave, der oveni det allerede store arbejdspress belaster

mere end den gavner og generelt mindskes lysten til at varetage funktionen som PAL af de manglende ressourcer.

Citater:

- *"Udfordringen er nok primært, at der er manglende tid til det. Der er ikke sat tid af til at kunne varetage disse ekstraopgaver"*
- *"Jeg vil tro, at det giver noget ekstra arbejde, som man ikke har afsat tid til, og så har man allerede en belastet dag på arbejdet, som det er nu"*
- *"Der er på ingen måde afsat tid til at kommunikere direkte med patienterne eller med de instanser der indgår i patientens forløb"*
- *"Det vil betyde mere administration i en travl hverdag, eller det vil betyde reduktion af andre aktiviteter"*
- *"Med det aktuelle arbejdspress og manglen på speciallæger i [speciale] er funktionen som PAL bare noget som bliver lagt oven i mængden af øvrige arbejdsopgaver og et alt for stort antal af patienter, som man er PAL for"*
- *"Det kræver ressourcer, der ikke er der. Det ser super fint ud på papiret, men fungerer ikke i praksis"*
- *"Jeg vil meget nødig varetage funktionen som PAL, fordi jeg tror, at det vil være ekstremt tidskrævende og helt uoverskueligt"*
- *"Mangel på tid og vagtfunktion hæmmer viljen til at blive PAL"*
- *"Det tidskrævende og forstyrrende og giver ikke så meget"*
- *"Øget arbejdsbyrde i allerede alt for travl hverdag"*
- *"Det vil kræve at der bliver afsat tid til funktionen/opgaven"*
- *"Det er umuligt at gennemføre, når der mangler læger"*
- *"Jeg er vildt splittet – i en mega travl hverdag, hvor jeg ikke har et minut, hvor jeg ikke har noget at lave, har jeg svært ved at forholde mig til også at tage mig af henvendelser fra pt. MEN når det er sagt, kan jeg sagtens se, at det kan have stor værdi for pt. Synes nok bare, at vi bliver ved med at blive presset med flere opgaver (SP har IKKE hjulpet på den konto) og det er endnu en ting lægen lige tager sig af"*
- *"Definition og opgaver modsvarer ikke vores ressourcer"*

- *"Det ville være for stor en byrde i den nuværende situation med et enormt arbejdspress og forringet arbejdsmiljø grundet overbelægning og travlhed"*

ANDRE PROBLEMATIKKER

Beskrivelse af tema:

Udover den manglende tid til at varetage funktion, påpeger respondenterne også andre problematikker i forbindelse med at skulle være PAL. Problematikker, som rejses i de nedenstående citater, omhandler forskellige forhold, der af den ene eller anden grund besværliggør varetagelsen af PAL-funktion.

Citater:

- *"Jeg oplever ikke, at rammerne på sygehuset gør det muligt at varetage funktionen som tiltænkt"*
- *"Man skal tage ansvar for noget, man ikke selv har gjort"*
- *"Giver ikke mening med PAL i DK. Patienterne er indlagt meget kortvarigt og med en 37 timers arbejdsuge og skiftende arbejdsfunktioner giver PAL på sengeafsnit ingen mening"*
- *"Opgaven er Ikke spændende eller udfordrende"*
- *"Fordi det er for diffust defineret og funderet"*
- *"Kan vi ikke snart få arbejdsro. Der kommer hele tiden nye ændringer, som skal implementeres uden den fornødne info til de, der skal praktisere ændringerne. PAL giver mening i ambulatorier, hvor pt følges i længere tid eller på afdelinger med lange og hyppige indlæggelse. Ellers er det ubrugeligt, tidsspild og giver pt forventninger, der ikke kan indfries"*
- *"Fordi det juridiske ansvar i ordningen er uklart"*
- *"Giver kun mening, hvis det er indenfor ét speciale, men i forhold til komplicerede patientforløb mellem flere specialer virker det ikke"*
- *"Fordi det er den første læge patienten møder, som bliver PAL. Det er ikke ensbetydende med denne læge bliver den styrende i behandlingen. I praksis er PAL en ubetydelig titel"*
- *"PAL-funktionen er ikke særlig veldefineret og forekommer som en stor opgave"*
- *"Ordningen virker kunstig og er kun relevant i meget specifikke sammenhænge"*
- *"Det medfører meget bureaukrati og betyder at andre fralægger sig ansvaret, forsinker undersøgelser og arbejdsgange og giver patienten en falsk tryghed"*

- *"Kompleks opgave som kræver tilstedeværelse næsten døgnet rundt. For store forventninger til PAL. Bedre at arbejde i teams med team- ansvar"*

3 HVIS DU HAR YDERLIGERE KOMMENTARER TIL PAL, SOM DU IKKE FØLER, AT DU FIK TILKENDEGIVET I LØBET AF SPØRGESKEMAET, ER DU VELKOMMEN TIL AT SKRIVE DEM HER

Spørgsmålets målgruppe: Alle, der har besvaret hele undersøgelsen.

MANGLENDE VIDEN OM PAL

Beskrivelse af tema:

Flere respondenter tilkendegiver, at de mangler viden om PAL, idet de enten kender meget lidt til ordningen eller aldrig har hørt om den.

Citater:

- *"Har set begrebet på skrift gennem de seneste år men aldrig set det praktiseret på afdelingen"*
- *"Selvom jeg er blevet informeret om definitionen og kriterier for PAL, er jeg ikke helt klar over hvad det er"*
- *"Jeg har aldrig oplevet, at der er blevet talt om PAL på min afdeling, så aner ikke, om det er et begreb, der overhovedet eksisterer der"*
- *"Indtil videre har jeg kun mødt "PAL" funktionen, da jeg arbejdede et andet sted en der jeg gør nu, og der anvendte vi den kun, når vi havde særligt komplekse forløb, eller hvis der var ting der var gået "galt" i koordinering af patientforløb, eller patienten måske klagede over manglende "strømlining"*
- *"Jeg har ikke hørt om PAL nævnt på min afdeling, hvilket gør værdien af min besvarelse tvivlsom"*
- *"Har meget ringe viden om PAL, og hvad det betyder i relation til patientbehandling og - kontakt"*
- *"Jeg har ikke fået information om pal og dennes funktion og ansvar og de juridiske viden, men mit navn er sat på ptt. Journal. Jeg har alene i et ambulatorie med ca. 250 ptt."*
- *"Jeg har ikke modtaget tilstrækkelige oplysninger om PAL på min afdeling."*
- *"Jeg har aldrig oplevet at en læge fra vores sygehus blev udpeget som PAL, og jeg har heller aldrig mødt en patient, som har fået tildelt en PAL. Jeg har heller ikke mødt kollegaer som var*

PAL. Jeg tror ikke på, at denne funktion overhovedet er implementeret hos os. Jeg har slet ikke hørt, set eller læst noget om det på vores sygehus"

4 IDÉER OG INPUT

Spørgsmålets målgruppe: Alle, der har besvaret hele undersøgelsen.

Beskrivelse af tema:

Dette tema omhandler alle de idéer og input omkring PAL, som respondenterne peger på enten eksplicit eller implicit i deres svar på de tre spørgsmål.

Idéer/input:

1) Patientens praktiserende læge som PAL

- *"Pt's egen læge vil formentlig være den bedste til at varetage denne funktion da de har et meget større all round kendskab til pt og dennes forskellige sygdomme og modtager epikriser og notater fra alle de forskellige specialer og afdelinger pt er blevet henvist og tilknyttet til"*
- *"PAL står på et stykke papir, som pt. får. Men det skifter for den enkelte pt, som måske kun ser pal en gang i ab. og siden opereres af en anden og passes af en 3. Forvirring mellem pal og bal og det burde være egen læge, som i sidste ende var pal"*

2) PAL er kun relevant i nogle tilfælde

- *"Endnu en opgave, der kan være relevant i nogle tilfælde, men bestemt ikke er det generelt. Der skabes blot en unødvendig arbejdsbyrde ved generaliseringen"*
- *"PAL giver mening i komplicerede patientforløb, hvor man kan gøre det til et bedre forløb"*
- *"Det er ikke relevant med PAL for alle specialer"*
- *"PAL giver mest mening hos patienter med langvarige eller komplekse forløb. Skal ikke være et krav, at alle patienter skal have en PAL – det giver ikke mening"*
- *"Vi anvender ikke PAL under dets navn men tilknytter ofte bestemte læger til problematiske forløb"*
- *"Der er et tydeligt mismatch mellem det som der er i lovgrundlaget og det der forventes af regionen/direktionen. Det er jo langt fra alle pt, som skal tilbydes en pal."*
- *" PAL fordeles af og til tilfældigt af en sygeplejerske for at sikre "pæne tal". Det giver kun mening ved komplicerede langvarige forløb."*

3) Én eller flere PAL

- *"PAL giver rigtig god mening med én eller to, der følger og tager et større ansvar, specielt ved komplekse problemstillinger"*
- *"Vi arbejder en del i PAL-teams, og det fungerer godt"*
- *"Det giver mening at sprede ansvaret på flere læger, så det ikke er en speciallæge, der er PAL for alle patienter indlagt på et helt afsnit"*
- *"Afdelingen har i kraft af veldefinerede mindre behandlings-teams haft en navngivet "patientansvarlig læge" for patienter i 10-20 år før "PAL" blev "opfundet" som koncept."*
- *"Alle har fokus på, at kontakt til den samme læge (PAL) er det vigtigste. Men måske er virkeligheden, at patienterne vil være glade for at få kontakt til bare en læge, der møder deres behov, lytter og handler, uanset om man er PAL, BAL eller lign. Det vigtigste er, at der er en der svarer telefonen, når de ringer og har brug for råd. Personligt ville jeg gerne have 3 eller 4 forskellige læger, hvis jeg skulle have behandling, i erkendelse af at en læge ikke kan dække alle behov. Og tænk hvis man fik en, man ikke brød sig om/havde tillid til/var dygtig nok?"*

4) Alle er/bør være patientansvarlige læger

- *"...vi er alle ansvarlige overfor den patient, vi er i færd med at behandle som en del af et team"*
- *"Uanset titlen er jeg ansvarlig for pt'er som er relevante i mit subspeciale"*
- *"Vi er en lille afdeling og har alle ansvaret for en sikker patienthåndtering og sikre en god oplevelse for patienten under en stresset situation"*
- *"Synes selv, at PAL eller PAL-lignende funktion har været det jeg i mit arbejde er stilet efter - lige siden jeg blev speciallæge. Har været specialeansvarlig for [speciale], hvilket har betydet PAL-funktion for mange ptt. Kunne godt tænke mig at PAL-funktionen var noget som fyldte mere hos mine yngre kolleger."*

5) Der bør afsættes ekstra/mere tid til varetagelsen af PAL-funktionen

- *"Overordnet rigtigt godt begreb, men det kræver ledelsesmæssigt fokus og interesse for at implementere det. PAL bør have tilsat arbejdstid med henblik på varetagelse af PAL-funktion"*
- *"Hvis mængden af patienter var mindre per læge i [arbejdssted] ville der være bedre mulighed for at kunne yde et ordentligt stykke arbejde, så man ikke kun var PAL af navn men også af gavn"*
- *"PAL fungerer, men der er ikke ressourcer (tid, personale) sat af til der."*
- *"Der er slet ikke afsat ressourcer nok til at sørge for kontinuitet i patientbehandlingen, det gælder både for PAL og for alt andet. En stor del af det kliniske arbejde dikteres af pakkeforløbsbeskrivelser og behandlingsgarantier, der er ikke tid til at tilgodese kontinuiteten."*
- *"Hensigten god, men har vist sig utroligt svær at implementere i en travl klinisk hverdag med talrige funktioner."*

6) PAL og IT-systemerne

- *"Langt hen ad vejen fungerede vi på afdelingen som patientansvarlige, førend PAL blev indført [...] Indførelsen af PAL i det daglige arbejde, har ikke ændret meget på arbejdsgangen, fraset at man skal huske at taste det ind i SP. Arbejdsgangen i SP er ikke overraskende non-intuitiv."*
- *"Jeg synes, at det er proforma med PAL. It-systemet kan ikke se, hvis patient har en ambulans læge som PAL, når patienten bliver indlagt. Jeg står som PAL for de fleste patienter, når de er indlagt, men det slettes ved udskrivelse."*
- *"PAL er varm luft i ringbind. It-systemerne understøtter ikke pal-funktionen, skiftende vagter og multiple funktioner umuliggør PAL i praksis."*
- *"PAL ligger under for en generel modstand mod registrering [...]. Vores IT-system mangler mulighed for at tilknytte prøvesvar o.l. til patientansvarlig læge, hvis de samtidig skal kunne ses af vagthavende. Så enten ser man dem ikke, ellers har de "full time" ansvar for patienten."*